

SOCIAL SCIENCE
AND EDUCATION

2024 JOURNAL OF INTELLECT EDUCATION

วารสารครุศาสตร์ปัญญา
ISSN: 2822-0218 (Online)

Volume 3 No.1 (January-February 2024)
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2567)

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ปัญญา (สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์) ISSN: 2822-0218 (Online) เป็นวารสารวิชาการในเครือบริษัท ครุศาสตร์ปัญญา จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สถาบันครูพัฒนา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สร้างองค์ความรู้ใหม่ และเผยแพร่บทความพิเศษ บทความวิจัย บทความวิชาการหรือบทความเทคนิค และบทความปริทัศน์ที่มีคุณภาพของนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนิสิต นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยครอบคลุมสาขาวิชาการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน การบริหาร การศึกษา และภาวะผู้นำทางการศึกษา โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ประเภทของบทความที่เผยแพร่

วารสารครุศาสตร์ปัญญา กำหนดประเภทบทความที่ตีพิมพ์ ประกอบด้วย

1. บทบรรณาธิการ (Editorial) บทความวิเคราะห์ (Commentary) บทความสื่อสาร (Communication) บทความจดหมาย (Letters) และบทความพิเศษ (Selected Article) ซึ่งมีลักษณะเป็นบทความที่เน้นการแลกเปลี่ยนแนวความคิดหรือมุมมองที่จะส่งผลกระทบต่อการยกระดับและพัฒนาผลงานการวิจัยและพัฒนาแนวปฏิบัติทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน
2. บทความเทคนิค (Technical Article) เป็นบทความที่เน้นการอธิบายแนวคิดหรือวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่มในการวิจัยและพัฒนาในด้านการศึกษา
3. บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เน้นการรายงานผลการศึกษา และข้อค้นพบ/องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการบริหารการศึกษา ด้านการสอน ด้านภาวะผู้นำ และด้านส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ
4. บทความปริทัศน์ (Review Article) มีลักษณะเป็นบทความที่เน้นการนำเสนอข้อสรุปการค้นพบโดยภาพรวมในสถานะปัจจุบันของงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านภาวะผู้นำ และด้านส่งเสริมการเรียนรู้

การพิจารณาบทความ

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ในวารสารครุศาสตร์ปัญญา ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาของ วารสารอื่น สำหรับกระบวนการประเมินบทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ อย่างน้อย 3 ท่านขึ้นไป/บทความ โดยไม่เปิดเผยชื่อผู้เขียน และชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความเรื่องนั้น ๆ (Double-blind peer-review) ซึ่งผลการพิจารณา มี 2 แบบ คือ 1) รับการตีพิมพ์ และ 2) ปฏิเสธการตีพิมพ์ ทั้งนี้ วารสารครุศาสตร์ปัญญาได้กำหนดค่าความซ้ำซ้อนของผลงานการอ้างอิงจากโปรแกรม CopyCatch ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index Center ดังนี้ บทความวิจัยไม่เกิน 15% และบทความวิชาการหรือบทความเทคนิค/บทความพิเศษ/บทความปริทัศน์ไม่เกิน 10%

กำหนดการเผยแพร่วารสาร

วารสารครุศาสตร์ปัญญากำหนดการเผยแพร่วารสารปีละ 6 ฉบับ (2 เดือนต่อฉบับ) ดังนี้
ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์ ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

ค่าธรรมเนียมเผยแพร่บทความ

วารสารกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม 3,500 บาทต่อบทความ ยกเว้นบทความพิเศษไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียม ทั้งบทความภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยจะเรียกเก็บก่อนส่งบทความเรื่องนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และชำระผ่านบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาโลตัส 2 ชื่อบัญชี “บริษัท ครุศาสตร์ปัญญา จำกัด” ธนาคารกรุงไทย เลขบัญชี 4241120431 แล้วส่งหลักฐานที่ E-mail: karusatpanya@gmail.com

สำนักงานกองบรรณาธิการ

หน่วยพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา บริษัท ครุศาสตร์ปัญญา จำกัด เลขที่ 499/91 หมู่ที่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 088-560-6666, E-mail: karusatpanya@gmail.com

เจ้าของวารสาร

หน่วยพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (บริษัท ครุศาสตร์ปัญญา จำกัด)

บรรณาธิการ

ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์	บรรณาธิการ
นางสาวจิณห์วรา พิมพ์แสง	ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

Professor Emeritus Dr. Merrill M. Oaks	College of Education, Washington State University, U.S.A.
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ แสงเงิน	สถาบันรัชต์ภาคย์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ชูสอน	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ กันหลง	โรงเรียนนายเรืออากาศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ดร.ธีร์ ภาวักนันท์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สุตสวาสดี ประไพเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ดร.สุพจน์ ประไพเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

อรุณศรี กางเพ็ง
จินห์วรา พิมพ์แสง
นวพร กางเพ็ง

“กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง อีกทั้งทัศนะและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในบทความเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ทางกองบรรณาธิการเปิดเสรีด้านความคิดและไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ”

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer Review)

สาขาการศึกษา/พุทธบริหารการศึกษา/การบริหารการศึกษา/ภาวะผู้นำทางการศึกษา/สังคมศาสตร์

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูธรรมภักดิ์, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูอดุลสีลาภรณ์, ดร.	โรงเรียนพระปริยัติธรรม
พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปณฺโญ, ป.ธ.9, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส/อัยวงศ์,ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูวินัยธรรมวฑฺฒิตฺตชฌโม,ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาสำรอง สณฺญโต,ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระฮอนต้า วาตสโท, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ประจิตร มหาหิงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รศ.ดร.สำเริง ยุธชัย	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผศ.ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สาขาการศึกษา/พุทธบริหารการศึกษา/การบริหารการศึกษา/ภาวะผู้นำทางการศึกษา/สังคมศาสตร์

ผศ.ดร.ทวี สรณะคำ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สังเวียน เทพผา	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.เพิ่ม หลวงแก้ว	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ฉัตรชัย รือหาร	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น
ดร.กำพล วันทา	มหาวิทยาลัยชินวัตร
พันเอก ดร.ธัชกร ภูวพัฒน์ดล	วิทยาลัยการทัพบก
ดร.สุนทร สายคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.สุรินทร์ นานาผล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.กษัณฑ์ สงวนเครือ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.อภิศญาธิ์ศรี ประราศรี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.วิราภรณ์ ส่งแสง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ภัทรนันท์ ไหลงาม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สายสมร คักดีคำดวง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.เรืองยศ แวดล้อม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ไพโรจน์ อักษรเสื่อ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ปาริสา อร่ามเรือง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.วสันต์ แสงเหลา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.บุญไพร หมูทองหลวง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ธีรศักดิ์ นรดี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สัจจา ฝ่ายคำตา	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ดร.สุภชัย จันทุม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ดร.มณฑาทิพย์ เสวยงคะ	การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย
ดร.บุญจักรวาล รอดบำเรอ	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.วิชัย จันทร์จำรูญ	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.เฉลิมวุฒิพิทักษ์ ลาภหลาย	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.ชีวิน อ่อนละอ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.จิตโสภณ เคนจันทิก	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ดร.สรวิชัย กุลแดง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ดร.ราตรี เลิศหัวทอง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สาขาการศึกษาปฐมวัย/ขั้นพื้นฐาน/การศึกษาพิเศษ/การอาชีวศึกษา/การอุดมศึกษา/การศึกษาเอกชน/
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สารรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ศาสตราจารย์ ดร.ดุสิตวัฒน์ แก้วอินทร์	นักวิชาการอิสระ
รศ.ดร.สิทธิพล อาจอินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.อังคณา ตุงคะสมิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.นิธย์ บุญงามคง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.มัลลวีร์ อดุลวัฒน์ศิริ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ประยูร แสงใส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ภาสพงศ์ ผิวพอใช้	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.กลมเกลียว มาเวียง	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.สมพร หวานเสรีจ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ดร.รัตนภรณ์ สมบูรณ์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ดร.ภัทรนันท์ ไหลงาม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สาคร มหาหิงค์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.แสงรุณีย์ มีพร	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ไกรศิษฐ์ เปวรินทร์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สุเทพ ปาลสาร	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.อภิญา จันทนา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.พิมพ์ลดา มานวงศ์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.มารุต อุปนิสาร	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.วรรณยา ทองคำ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.เวชมนี ถวิลการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ดุริยะ จันทร์ประจำ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ดร.นัยนา เจริญพล	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง	สถาบันรัชต์ภาคย์
ดร.ทองใบ ทองมาก	ศูนย์ภาษาอังกฤษ

สาขาระเบียบวิธีวิจัย

รศ.ดร.พัชรี จันทรเพ็ง

รศ.ดร.จตุภูมิ เขตจตุรัส

รศ.ดร.สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์

รศ.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

ผศ.ดร.ประกฤติยา ทักซิโน

ผศ.ดร.เมตตา มาเวียง

ดร.ปานจิตร กุสุมาลย์

ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

ดร.สมหวัง บุญสิทธิ์

ดร.ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ

ดร.พงษ์ลัดดา รักณรงค์

ดร.พลิชฐ์ อมรเชษณ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบรรณาธิการ

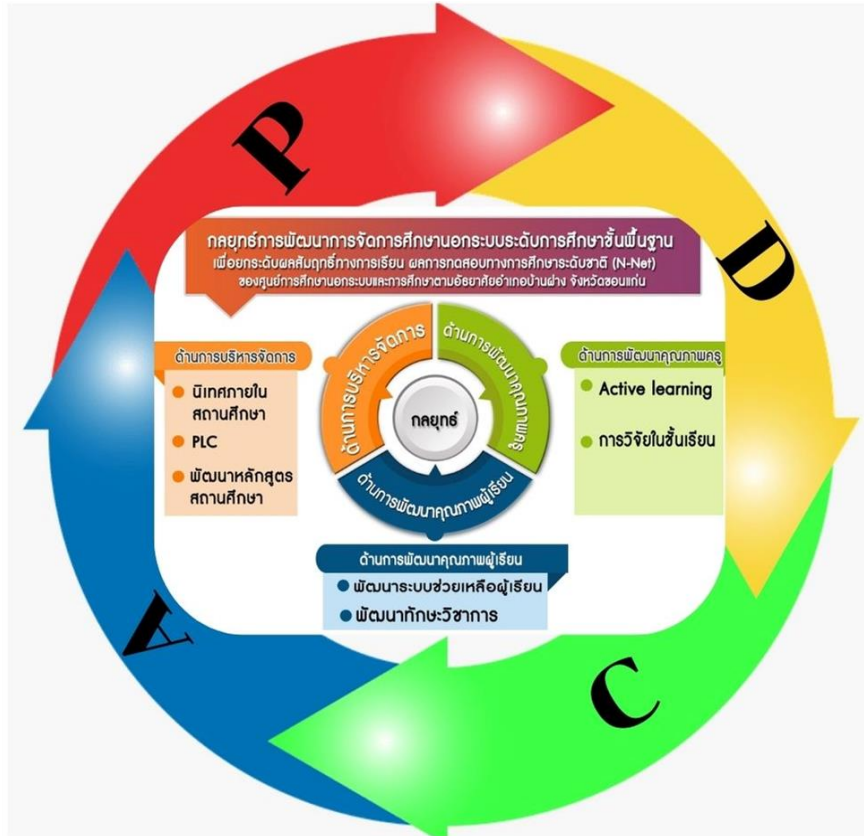
วารสารครุศาสตร์ปัญญา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2567 เป็นวารสารที่เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยทางกองบรรณาธิการได้รักษามาตรฐานตามกรอบของวิชาการ พร้อมทั้งดำเนินงานเพื่อผลักดันและพัฒนาคุณภาพของบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความอื่น ๆ ตามมาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ฐาน 2 ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นวารสารที่เน้นทางด้านการศึกษาเป็นหลักโดยเฉพาะทางด้านการบริหารการศึกษา และด้านหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ ยังเปิดรับพิจารณาตีพิมพ์บทความทางสาขานิติศาสตร์ซึ่งจากเป็นศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับบุคคลทั่วไป นักวิชาการ หรือนักการศึกษาจำเป็นต้องนำองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์ทางการศึกษาเพราะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีความพยายามฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังจากที่เกิดโรคระบาด Covid-19 โดยการใช้ Soft Power เข้ามาเป็นกลไกหลักในการดำเนินการของรัฐบาล ซึ่ง Soft Power คือ การเผยแพร่วัฒนธรรมที่ทำให้ผู้อื่น “ต้องการ” และ “ยอมรับ” อย่าง “เต็มใจ” โดยเจ้าของแนวคิดนี้ คือ ดร.โจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ซึ่งได้รับการกล่าวถึงมากในหลายปีที่ผ่านมา โดยสามารถสร้างอำนาจต่อรองในระดับนานาชาติผ่านการดึงดูดทางวัฒนธรรมด้วยสื่อการท่องเที่ยว เพื่อแทรกซึมชุดความคิดและภาพลักษณ์ (National Branding) ที่ประเทศนั้นต้องการให้ทั่วโลกจดจำ การเล็งเห็นความสำคัญของการผลักดัน Soft Power และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย (Creative Economy) เป็นหนึ่งในฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและขยายศักยภาพสู่การส่งออกในระดับสากลจึงมีโครงการ 5F ที่จัดหมวดหมู่ความน่าสนใจไว้ คือ 1) Food อาหารไทย 2) Film ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 3) Fashion การออกแบบแฟชั่นไทย 4) Fighting ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย หรือมวยไทย และ 5) Festival เทศกาลประเพณีไทย อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก Soft Power คือ พลังศักยภาพเดิมที่มีอยู่ภายในองค์การที่จะดึงดูดหรือนำมาใช้เป็นพลังขับเคลื่อนในการสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการเรียนรู้การสร้างความมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการปฏิบัติรวมพลังกันสร้างสรรค์นวัตกรรมบริหารจัดการเรียนรู้ที่ตอบคำถามว่าต้องปรับเปลี่ยนอะไรบ้างเพื่อเตรียมผู้เรียนไปสู่สังคมอนาคต รวมทั้งการต่อยอดความสามารถเดิม (Up skills) ให้สูงขึ้น การเสริมสร้างขีดความสามารถใหม่ (Re-skills) แสดงให้เห็นการทำงานร่วมกันภายใต้พลังความร่วมมือโดยไม่ใช้การบังคับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สะท้อนบรรยากาศ All for Education ในบริบท Soft Power ทางด้านวัฒนธรรม ค่านิยมบทบาทการสร้างประชาธิปไตยและการเคารพสิทธิศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ใน New Normal ซึ่งเรียบง่ายไม่ซับซ้อน

ดังนั้น ในฉบับนี้มีบทความวิจัยที่น่าสนใจซึ่งเป็นแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน คือ “กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น” โดย นุรัตน์ วรรณ ที่มียุทธศาสตร์ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ ว่าการนำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ไปปฏิบัตินั้น ผู้รับผิดชอบต้องทำความเข้าใจกลยุทธ์ (Under Standing Strategy) โดยศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าหมายวิธีดำเนินการ และตัวชี้วัดเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการ เมื่อศึกษารายละเอียดการ

ปฏิบัติดีแล้ว จึงดำเนินการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยนำกระบวนการ PDCA เข้ามาใช้ในการควบคุมกระบวนการดำเนินงานรายกลยุทธ์ทั้ง 7 กลยุทธ์ ดังภาพข้างล่าง

ทางกองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ปัญญา พร้อมสนับสนุนนักวิชาการ อาจารย์ รวมไปถึงนักศึกษาที่มีความสนใจในการเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ เพื่อเสริมคุณค่าและพัฒนาคุณภาพงานทางวิชาการในระดับชาติ ระดับนานาชาติ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความประจำฉบับ	หน้า
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 <i>นิธิวดี ธาดทองคำ, พรภิรมย์ หลงทรัพย์, และสรริน เจริมไธสง</i> Development of a Learning Activity Package by using Davis' Model for Waste Material Craft of Primary 5 (Grade 5) Students <i>Nithiwadee Thadthongkam, Pornpirom Lhongsap, and Rossarin Jermtaisong</i>	1-10
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 <i>พัชนี มหาโพธิ์</i> The Results of Learning Activities on Skills Package Bai Sri Jiew with Dried Banana Leaves By using Davies' Model of Teaching Practice Skills for Mathayom 3 Students <i>Patchanee Mahapo</i>	11-25
การบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 <i>ประสพโชค สู้สุข และพิมพ์พร จารุจิตร</i> Administration of School with Outstanding Student Care and Support System: A School Case Study Under the Office of Sakonnakhom Primary Education Service Area 3 <i>Prasopchok Susuk and Pimporn Charuchit</i>	26-35
การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน <i>พิชญ์วรา จันทรแย้ม, ณวพล ศรีเมฆ , ธนพล ยูพาพันธ์ และอุทัย ทับทอง</i> Web Application Development, Using SQL Commands to Prepare Public Health Statistics for Students in Bachelor of Science Program in Medical Records <i>Pitchwara Janyam, Nawapol Srimek, Tanapol Yupapan, and Uthai thabthong</i>	36-51
กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-Net) ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น <i>นุรัต วรกฎ</i> Strategies for Developing Non-Formal Education at the Basic Education Level in Order to Raise Academic Achievement Results in Nation Educational Tests (N-Net) of the Center for Non-Formal and Informal Education, Ban Fang District, Khon Kaen Province <i>Nurat Worakot</i>	52-62

บทความประจำฉบับ

หน้า

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 พระใจ ชินสุมนโน บุญชัยมิ่ง, พระมหาสำรอง สลัญญโต และประยูร แสงใส Approach on Learning Management of Phraparityattidhamma Schools, General Education Department in the 21 st Century Phra Chai Jinasumano Boonchaiming, Phramaha Samrong Saññato, and Prayoon Saengsai	63-78
--	-------

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ
ของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of a Learning Activity Package by using Davis' Model for
Waste Material Craft of Primary 5 (Grade 5) Students

นิธิตี ธาตุทองคำ¹, พรภิรมย์ หลงทรัพย์², รสริน เจริมไธสง³
Nithiwadee Thadthongkam¹, Pornpirom Lhongsap², Rossarin Jermtaisong³
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี^{1,2,3}
Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani^{1,2,3}

Received: November 3, 2023 Revised: January 4, 2024, Accepted: January 4, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ 2) เพื่อพัฒนาและทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส 3) เพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 4) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 5) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 42 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ 6) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) และสถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดกิจกรรม ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 เรื่อง คือ ทักษะพื้นฐานงานประดิษฐ์ การประดิษฐ์ของใช้และการประดิษฐ์ของตกแต่ง 2) ชุดกิจกรรม ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง คู่มือครู บทบาทครู คู่มือนักเรียน สารสำคัญ จุดประสงค์ ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน 3) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.65/84.75 ตามเกณฑ์ 80/80 4) ทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน และ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

² Corresponding author, Tel. 0818045695, Email: pornpirom_L@mutt.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Basic information and needs for the development of a learning activity package for waste materials craft, 2) to develop and experiment with a learning activity package by using Davis' Model, 3) to find the quality of the learning activity package according to the performance criteria of 80/80, 4) to compare the performance skills of primary 5 (grade 5) students before and after learning by using learning activity package, and 5) to compare learning achievement of primary 5 students before and after learning by using learning activity package. The samples in this study were 42 students in Primary 5 of Pongploy Anusorn School, studying in the second semester of the 2022 academic year, by using cluster random sampling. The research instrument were: 1) A questionnaire, 2) Interview form, 4) A learning activity package, 5) A performance assessment form, and 6) A Learning achievement Test. The data were analyzed by using mean, standard deviation, efficiency (E1/E2), and t-test. The research results showed that: 1) the basic information and needs for the development of the learning activity package The researcher has developed a package of learning activities in the amount of 3 topics; they are The Basic Craft Skills, the Invention of products, and the Invention of Decorations. 2) In each topic consists of an Introduction, clarification, teacher's guides, teacher's role, student's guide, subject matter, objective, knowledge sheet, work sheet, Pre-test, and Post-test. 3) The efficiency of the learning activity package was 81.65/84.75 according to the 80/80 criterion. 4) The performance skills of Primary 5 students after learning management by using a learning activity package higher than before. 5) The learning achievement after learning by using a learning activity package was higher than before at the statistical significance at the level of .01.

Key words: Learning Activity Package, Davis' Model, Learning Achievement.

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้สามารถเจริญก้าวหน้าและทัดเทียมกับอารยประเทศทั้งหลายนั้นอยู่ที่การพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษามีส่วนสำคัญมากในการพัฒนาคนโดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทั้งด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลทำให้แนวคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รูปแบบการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทันกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม โดยจัดการศึกษาต้องจัดแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสร้างนวัตกรรมหรือผลิตตามความสนใจ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนในการสร้างความรู้ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2559) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดหมายพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดย

มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) การจัดการกระบวนการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานในการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิด สร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดี ต่อการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องคำนึงถึง คุณลักษณะการสอนที่ดีและเทคนิคการสอนที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมด้วย พร้อมทั้งการพัฒนาผู้เรียนใน ด้านทักษะ กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความสนใจ สภาพชีวิตจริงของผู้เรียนและให้ โอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้รับการพัฒนาตนเองตามความสามารถเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่าง มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์เน้นกระบวนการกลุ่มและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงควบคู่ทฤษฎีจาก การวิเคราะห์สภาพการศึกษาในปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ยังมี ความจำเป็นในเรื่องที่ต้องเร่งพัฒนา เกี่ยวกับครูผู้สอนขาดยังประสบการณ์ ขาดสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าการสอน แบบให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะ มีประสบการณ์ตรงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนงานวิจัยและองค์ความรู้ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยพบว่า การจัดการเรียน การสอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ลงมือกระทำตัดสินใจ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่นักเรียนสามารถนำมาศึกษาเอง เป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ชุดกิจกรรมแต่ละชุดประกอบด้วย เนื้อหา สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำมาใช้ได้ด้วยตนเอง โดยมีการค้นพบว่า แนวคิดที่เกี่ยวกับทฤษฎี ทักษะปฏิบัติของเดวิสมีความเหมาะสมและสามารถช่วยครูในการพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านการงาน และอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาและสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้ามา ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ มีความประสงค์จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะ ปฏิบัติของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อช่วย เสริมสร้างทักษะปฏิบัติและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษ วัสดุเหลือใช้
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติของเดวิส
3. เพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

5. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ โดยจัดไว้เป็นชุด ๆ ในแต่ละชุดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน คำชี้แจงสำหรับนักเรียน สาระสำคัญ ใบความรู้ แบบทดสอบและแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 3 ชุด ได้แก่

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ทักษะพื้นฐานงานประดิษฐ์

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การประดิษฐ์ของใช้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การประดิษฐ์ของตกแต่ง

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส คือ การสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะปฏิบัติจากทักษะย่อย ๆ แล้วเชื่อมโยงเป็นทักษะใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็ว โดยมีกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ผู้สอนสาธิตให้ผู้เรียนดูก่อน โดยต้องกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต

2.2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนเห็นภาพรวมของการกระทำแล้ว ผู้สอนแบ่งเป็นทักษะย่อยและสาธิตส่วนย่อย ๆ ให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปอย่างช้า ๆ

2.3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยด้วยตนเอง ผู้สอนคอยให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขจนปฏิบัติได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งครบทุกส่วน

2.4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือ สิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

2.5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญ

3. ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ทักษะของผู้เรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพ ที่จัดโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาโดยผู้วิจัย มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (The One-Group Pretest-Posttest Design) มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. R1 การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาหาความต้องการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 151 คน และสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพจำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

2. D1 การออกแบบและพัฒนา (Design and Development) เป็นการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้ KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน

3. R2 การนำไปใช้ (Implementation) เป็นการทดลองใช้และหาคุณภาพของชุดกิจกรรมใช้ แผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนกับหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ก่อนกับหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการสอน 12 ชั่วโมง เนื้อหาที่สอนคือเนื้อหาสาระการเรียนรู้การงานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง งานประดิษฐ์ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ จำนวน 3 เรื่อง 2) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ และ 4) แบบประเมินวัดทักษะปฏิบัติ

4. D2 การพัฒนาและประเมินผล (Development and Evaluation) เป็นการประเมินและปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มาหาค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ได้เท่ากับ 81.65/84.75 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ไปทดลองใช้จริงนำผลคะแนนที่ได้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ค่าความแตกต่างโดยการทดสอบทางสถิติค่า t-test Dependent โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากที่ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริง ได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและภาพประกอบพร้อมอธิบายการทำในทุกขั้นตอนแต่ละชุดกิจกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติของเดวิส ศึกษาความต้องการโดยการสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 161 คน พบว่า นักเรียนต้องการลงมือปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม โดยให้ ครูผู้สอนเป็นผู้สาธิตก่อนการปฏิบัติและเป็นผู้ควบคุมดูแล ให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติ ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถศึกษาและนำไปฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และสัมภาษณ์ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ จำนวน 3 คน พบว่า การนำชุดกิจกรรมมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้เป็นทางเลือกหนึ่งที่ให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง การเลือกเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรเน้นกระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนคิดและออกแบบด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้ คำแนะนำ สื่อที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ผู้วิจัยได้ ออกแบบและดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้อง เท่ากับ 1 จากนั้นนำไปทดลองใช้ โดยนำไปทดสอบแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คนนำผลสัมฤทธิ์ ไปหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.55/86.10 ดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดสอบภาคสนามจำนวน 30 คน นำผลสัมฤทธิ์ไปหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.15/87.15 ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไข ได้ชุดกิจกรรมการ เรียนรู้ จำนวน 3 เรื่อง คือ 1) ทักษะพื้นฐานงานประดิษฐ์ 2) การประดิษฐ์ของใช้ และ 3) การประดิษฐ์ของ ตกแต่ง แต่ละชุดประกอบด้วย ชื่อกิจกรรมคำนำ คำชี้แจง คู่มือครู บทบาทครู คู่มือนักเรียน สารสำคัญ/ จุดประสงค์ ใบความรู้/ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 42 คน จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 12 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนให้ความสนใจศึกษาจากการสาธิต ของครูและกระตือรือร้นในการลงมือทำและฝึกปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะที่สมบูรณ์

3. เพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรม เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ พบว่า ชุดกิจกรรมการ เรียนรู้เป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะและสามารถพัฒนาตนเองได้ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ได้ค่าประสิทธิภาพ 81.65/84.75

4 ทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณา การประเมินทักษะ ปฏิบัติรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการทำงาน การปฏิบัติกรลงมือปฏิบัติในการประดิษฐ์ การเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ การปฏิบัติทักษะย่อยตามลำดับขั้นตอนและการนำเทคนิคไปใช้อย่างคล่องแคล่ว อยู่ในระดับดี ตามลำดับ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการลงมือปฏิบัติจริง โดยให้ครูเป็นผู้สาธิตและผู้ควบคุมดูแล ให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส (1971 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2556) ที่มีแนวคิดที่ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ได้ก่อนแล้วเชื่อมโยงเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาชุดกิจกรรมมีความน่าสนใจ นักเรียนสามารถนำมาศึกษาได้ด้วยตนเองนอกเวลาเรียน และมีการนำเนื้อหาของงานประดิษฐ์มาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจเนื้อหาและการลงมือปฏิบัติที่มากขึ้นจากหน่วยการเรียนรู้เรื่อง งานประดิษฐ์ หนังสือเรียนการงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการสอน ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับโดยจัดไว้เป็นชุด ๆ แล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาและทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย สอบถามความต้องการจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ นำผลสรุปที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนตามขั้นตอน ทั้งแบบกลุ่มย่อย แบบภาคสนาม นำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 จำนวน 42 คน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นคู่มือที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มี 5 ขั้นตอน เริ่มจากขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นให้เทคนิควิธีการ และขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ นักเรียนสามารถนำมาศึกษาได้นอกเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างงานประดิษฐ์ช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน และช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุนัขชา ศุภธรรมวิทย์ (2556) ได้พัฒนารูปแบบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแท็บเล็ตตามหลักการเรียนรู้ด้วยสำหรับเป็นทางเพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สื่อการสอน 2) ผู้สอน 3) ผู้เรียน 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผล มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย 2) ชี้นำกำหนดกระบวนการเรียนรู้ 3) ชี้นำสร้างความรู้ที่แปลกใหม่ 4) แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) ชี้นำสรุปความรู้

3. การหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะและสามารถพัฒนาตนเองได้ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ได้ค่าประสิทธิภาพ 81.65/84.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ สอดคล้องกับ นภัสชนันท์พร

สันติวิสุธา (2559) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การห่อขนมไทยภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมสุวรรณาราม (วัฒนรณวิทยา) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร การศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การห่อขนมไทยภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 82.92/84.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4. ทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ อยู่ในระดับดี จากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ศึกษาและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ตามที่ เดวิส (1971, อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2556) กล่าวว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดี และรวดเร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะเป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดูการปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ โดยครูเป็นผู้สาธิตงานประดิษฐ์แต่ละชิ้นอย่างช้า ๆ และเป็นธรรมชาติ แนะนำให้นักเรียนสังเกตในขั้นตอนที่ครูสาธิตและจุดที่ควรสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อนักเรียนได้เห็นขั้นตอนทั้งหมดแล้ว ครูจะแบ่งออกเป็นทักษะย่อยสาธิตและให้นักเรียนสังเกตพร้อมกับการทำตามอย่างช้า ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย นักเรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนปฏิบัติทักษะย่อยได้แล้ว ครูสาธิตทักษะย่อยส่วนอื่น ๆ และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยจนได้ ทำจนครบทุกส่วน ขั้นตอนนี้จะเป็นการให้นักเรียนปฏิบัติงานประดิษฐ์ทีละขั้นตอนและฝึกปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ ขั้นตอนนี้เมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติงานได้แล้ว ครูจะให้เทคนิควิธีการที่ช่วยให้งานประดิษฐ์สวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น และขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์เป็นขั้นที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการลงมือประดิษฐ์ เกิดความมั่นใจในการทำงานและฝึกให้นักเรียนทำชิ้นงานนั้นซ้ำเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนจนคล่องแคล่วและชำนาญ เมื่อนักเรียนสามารถประดิษฐ์ชิ้นงานเป็นของตนเองได้แล้ว ยังสามารถนำทักษะที่ได้ไปพัฒนาต่อเป็นชิ้นงานอื่นๆ ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสมปรารถนา ทองนาค (2558) ทำการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอลของนักเรียนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอล โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอล โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับกิริติกร ชติวงศ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ เรื่องขนมไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางบวก อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 83.56 และค่าเฉลี่ยรวม 10.03 ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหรือการลงมือกระทำ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ นักการศึกษาที่มีชื่อเสียง ที่มีความเชื่อ ปราชญ์การศึกษาคือ จอห์น ดิวอี้ เป็นผู้สนับสนุนปราชญ์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด จึงมีวลีที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาคือ “Learning by doing” หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เพราะการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนตามทักษะปฏิบัติของเดวิสทั้ง 5 ขั้นตอน นักเรียนเข้าใจในการประดิษฐ์แต่ละขั้นตอนมากขึ้น จากการ

สังเกต ลงมือปฏิบัติไปที่ทักษะ และฝึกฝนจนกลายเป็นความชำนาญ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับณเอก อึ้งเสื่อ (2555) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานประดิษฐ์ใบตองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ชุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับณภัสนันท์พร สันติวสุธา (2559) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การห่อขนมไทยภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมสุวรรณาราม(วัฒนรวมวิทยา)สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการห่อขนมไทยภูมิปัญญาในท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส คือ ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้ 1) ทักษะพื้นฐานงานประดิษฐ์ 2) การประดิษฐ์ของใช้ และ3) การประดิษฐ์ของตกแต่ง ในแต่ละชุดกิจกรรมผู้สอนได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 5 ขั้น คือ 1. ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ ไปปรับใช้ในหน่วยการเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ก่อนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือครูในชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านเนื้อหา การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ให้เพียงพอ อาจมีการปฏิบัติ

ชิ้นงานก่อนเพื่อที่จะได้แนะนำนักเรียนได้ถูกต้อง ในชั้นสาธิตทักษะ ผู้สอนอาจต้องสาธิตไปอย่างช้า ๆ ให้คำแนะนำในแต่ละทักษะย่อยเพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติได้เองในขั้นต่อไป ในการฝึกประดิษฐ์งานช้า ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญ ครูต้องฝึกความประหยัดและมีวินัย ให้นักเรียนใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า ไม่ทิ้งขว้างหรือใช้อย่างสิ้นเปลือง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ในเนื้อหาและระดับชั้นอื่น ๆ เช่น งานประดิษฐ์ใบตอง การเย็บปักถักร้อย ทักษะด้านนาฏศิลป์ เป็นต้น และควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าจากผู้สนใจ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกร ชิตวงศ์. (2557). การใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์เรื่องขนมไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนันทชาติ เกรตสกูล จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณเอก อึ้งเสื่อ. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานประดิษฐ์ใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- ทิตนา แหมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสชนันท์พร สันติสุธา.(2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การห่อขนมไทยภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมสุวรรณาราม (วัฒนรวมวิทยา) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2545). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. นนทบุรี: SR printing.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุนัชชา ศุภธรรมวงศ์. (2556). การพัฒนาชุดรูปแบบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแท็บเล็ตตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมปรารถนา ทองนาค. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอล โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บทความวิจัย (Research Article)

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดงโดยใช้รูปแบบ
การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Results of Learning Activities on Skills Package Bai Sri Jiew with Dried
Banana Leaves By using Davies' Model of Teaching Practice Skills for
Mathayom 3 Students

พัชนี มหาโพธิ์¹

Patchanee Mahapo¹

โรงเรียนหนองเรือวิทยา¹

Nongrueewittaya School¹

Received: August 29, 2023 Revised: September 30, 2023, Accepted: September 31, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดงโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (4) ศึกษาผลการพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดงโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยมีนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และ (5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองเรือวิทยา ที่เรียนวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแดง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า (1) ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดงโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีประสิทธิภาพจากประสิทธิภาพภาคสนามเท่ากับ 82.14/83.44 และการทดลองเพื่อยืนยันประสิทธิภาพเท่ากับ 87.27/89.65 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง เท่ากับ 0.7342 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 73.42 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง คำนวณก่อนเรียน เท่ากับ 18.32 คำนวณหลังเรียน เท่ากับ 26.89 คะแนนพัฒนาการ เท่ากับ 8.57 คิดเป็นร้อยละ 28.57 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 28.57 (4) ทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง มีคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 15.47 คะแนนหลังเรียนเท่ากับ 25.17

¹ Corresponding author, Tel. 0845131726, Email: patchanee@gmail.com

และคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 32.31 คะแนนทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.31 และ(5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, ชุดฝึกทักษะ, รูปแบบการสอน, ทักษะปฏิบัติของเดวิส

Abstract

The objective of this study were: (1) to develop a Baisri Jiew dried banana leaves training set using Davies' practical skill teaching model to be effective according to the 80/80 criteria, (2) to study the index of effectiveness the skill set Baisri Jiew dried banana leaves who studied additional subjects; crafts from dried banana leaves, (3) to compare students' academic achievement Pre- study and post- study with a practical for students, (4) to study operational skills of the students who studied additional subjects; crafts from dried banana leaves and, (5) to study students' satisfaction with learning activities by using the Baisri Jiew with dried banana leaves from skill set for students. The target group for the study was Grade 9 students at Nong Ruea Wittaya School who studied additional subjects; crafts from dried banana leaves. The instruments include; skills package, action plan, test, skills assessment form, and questionnaire. The statistical were analyzed by using percentage, mean, standard deviation. The results of the study found that: (1) The search for the effectiveness of the skill set Baisri Jiew dried banana leaves who studied additional subjects; crafts from dried banana leaves effective Practice for students as effective of 87.27/89.65 as higher as the set criteria 80/80. (2) The effectiveness index of students studying with a set of skill set Baisri Jiew dried banana leaves who studied additional subjects; crafts from dried banana leaves for students is equal to 0.7342 shows that there is a percentage of academic progress 73.42. (3) The student achievement with learning activities by using the Baisri Jiew with dried banana leaves skill set for students pre-study of 18.32 after study of 26.89 the development post- study higher than pre-study score of 8.57 the percentage of achievement of 28.57. (4) The students had practical skill in learning with a skill set Baisri Jiew dried banana leaves who studied additional subjects; crafts from dried banana skill set for students pre- study of 15.57 after study of 25.17 the development post- study higher than pre-study score the percentage Skills of students studying of 32.31. (5) The student satisfaction skill set Baisri Jiew dried banana leaves who studied additional subjects; crafts from dried banana skill set for students in Mathayom 3 with learning activities was at a high level.

Key Words: Learning Activity, Skills Package, Model of Teaching, Davies' Instructional Model

บทนำ

กระบวนการในการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก โดยเฉพาะทักษะที่สำคัญที่สุดแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ครูจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (pedagogy) โดยต้องทำให้นักเรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทำงาน และทักษะด้านไอทีพร้อมส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยตามภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานที่ว่า “ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ” ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุขโรงเรียนนอกจากจัดการเรียนการสอนที่ให้ความรู้แก่นักเรียนแล้ว ยังต้องสอนทักษะที่เน้นทักษะปฏิบัติให้กับนักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปต่อยอดในการดำรงชีวิตประจำวันต่อไป(กรมวิชาการ, 2551)

ผู้วิจัยรับผิดชอบจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในรายวิชา ง20215 งานประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และรายวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห่งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นรายวิชาเลือกเพิ่มเติม สภาพการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าวในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีปัญหา เช่น ผู้เรียนปฏิบัติงานไม่ทันตามที่ครูสาธิตและไม่สามารถย้อนกลับมาฝึกปฏิบัติเรื่องที่ครูสาธิตในขณะสอนได้ ผู้เรียนปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด เนื่องจากนักเรียนทำงานไม่เป็นขั้นตอน ขาดทักษะการปฏิบัติงาน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบกับผลจากการประเมินทักษะปฏิบัติงานเรื่อง การเย็บแบบแมงดา ซึ่งมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน จากนักเรียน 25 คน ซึ่งนักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัติผ่านเพียง 14 คน ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนหลายคนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่สถานศึกษากำหนด นอกจากนั้นจากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพโรงเรียนหนองเรือวิทยา และในสหวิทยาเขตเวียงเรือคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ในการสอนทักษะปฏิบัติ ครูผู้สอนพบปัญหาที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน นั่นคือนักเรียนขาดทักษะในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานประดิษฐ์ของนักเรียนนั้นส่วนมากออกมาเป็นชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์ในเวลาที่กำหนด หรือไม่สามารถปฏิบัติงานประดิษฐ์ได้ถูกต้องตามกระบวนการประดิษฐ์ ครูไม่มีสื่อการสอนที่นักเรียนสามารถกลับมาเรียนย้อนหลังได้นอกเหนือจาก

เวลาที่ครูสอนนักเรียนขาดทักษะการทำงาน ขาดความรับผิดชอบ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน ปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการแก้ไข จะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นและสภาพปัญหาของนักเรียนที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องในรายวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงแสวงหารูปแบบการสอนที่พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะสามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติ โดยใช้ชุดฝึกทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดในการพัฒนาทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้นักเรียนสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายจึงได้นำแนวคิดมาปรับใช้เป็นชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งวิเคราะห์ส่วนประกอบออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสาธิตให้เห็นภาพรวม 2) ขั้นสาธิตทักษะย่อย 3) ขั้นปฏิบัติทักษะด้วยตนเอง 4) ขั้นสอนเทคนิควิธีการประดิษฐ์ชิ้นงาน และ5) ขั้นฝึกทักษะหลาย ๆ ครั้งด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองตามขั้นตอน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เกิดทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์หรือไม่ อย่างไร
2. ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง มีประสิทธิผลสูงกว่าร้อยละ 50 หรือไม่อย่างไร
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ทักษะปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างไร
5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง
4. เพื่อศึกษาผลทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง โดยมีนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง มีประสิทธิผลสูงกว่าร้อยละ 50
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน
4. ทักษะปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง โดยมีนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง อยู่ในระดับมากขึ้นไป

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การสอนทักษะปฏิบัติเป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาข้างต้นซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2560) กล่าวว่า การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติให้ได้ผลดีควรฝึกให้นักเรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ได้ก่อนค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและทำงานได้รวดเร็วขึ้นช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติงานของนักเรียนได้การสอนทักษะปฏิบัติของ Davies ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นชัดเจน เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติได้ฝึกปฏิบัติทักษะอย่างเป็นขั้นตอน เป็นไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะที่มีความซับซ้อนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพร ชัยสาร (2556) ได้กล่าวว่าการสอนตามแนวคิดของเดวิส เป็นกระบวนการที่พัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนโดยกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีครูอธิบายเนื้อหา สาธิตการปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นแล้วแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ และครูสาธิตการปฏิบัติงานหน่วยย่อย ๆ จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม เมื่อเห็นว่านักเรียนปฏิบัติต่อไปอย่างอิสระเพื่อช่วยให้เกิดความชำนาญ และเกิดการเรียนรู้อย่างคงทนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าถ้านักเรียนได้เรียนตามการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว นักเรียนจะมีพัฒนาการทักษะการประดิษฐ์ใบทองแห้งได้เป็นอย่างดี และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ชุดฝึกทักษะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะปฏิบัติมากเพราะการฝึกทักษะจะทำให้พันธะระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมั่นคงขึ้น การทำสิ่งใดที่ต้องการให้เกิดความชำนาญก็ต้องทำสิ่งนั้นให้บ่อยครั้งช่วยการเรียนรู้ขึ้น และจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี

สามารถนำแบบฝึกทบทวนเนื้อหาเดิมของตนเองได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ ฌ็อลส์ มาสจรัส (2550) ได้กล่าวว่าชุดฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการสอนงานประดิษฐ์มากเพราะการทำสิ่งใดที่ต้องการให้เกิดความชำนาญก็ต้องทำสิ่งนั้นให้บ่อยครั้งช่วยการเรียนรู้ดีขึ้นก็คือ ชุดฝึกทักษะและสอดคล้องกับแนวความคิดของ พัทธ์ชัย อุดมชัย (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดฝึกทักษะไว้ว่า ชุดฝึกทักษะช่วยทำให้นักเรียนทบทวนความเข้าใจ และฝึกฝนทักษะสำหรับการเรียนรู้ในแขนงวิชาหนึ่งทำให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะเหล่านั้นได้รับการพัฒนามากขึ้น การฝึกทักษะจะทำให้พันธะระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมั่นคงขึ้น จากความสำคัญของชุดฝึกทักษะที่กล่าวมา สรุปได้ว่าชุดฝึกทักษะที่ครูนำมาเป็นสื่อการสอน จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ดังนั้นชุดฝึกทักษะจึงมีความสำคัญ และมีส่วนในการช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจเนื้อหาและเกิดทักษะปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองเรือวิทยาที่เรียนในรายวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 19 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง หน่วยที่ 3 เรื่อง บายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้ทักษะปฏิบัติของ Davies 5 ขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นที่ 1** สาธิตภาพรวม **ขั้นที่ 2** สาธิตทักษะย่อย **ขั้นที่ 3** ปฏิบัติทักษะย่อยด้วยตนเอง **ขั้นที่ 4** สอนเทคนิควิธีการ และ **ขั้นที่ 5** ปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ จำนวน 14 ชั่วโมง ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 นิ้วบายศรีจิว	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 ซ่อนิ้วบายศรีจิว	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 แบบแมงดา	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 4 กลีบกระพุ่ม	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 5 ใส่ในแมงดา	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 6 ดอกข่าและกรวยบายศรี	จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่องที่ 7 ขึ้นชมผลงาน	จำนวน 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง โดยใช้ค่าเฉลี่ย และร้อยละ
2. วิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง โดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผลและค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบตองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบตองแห้ง โดยใช้ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

4. วิเคราะห์ทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีคะแนนก่อนเรียนหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และร้อยละ
5. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการฝึกทักษะระหว่างเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 52.36 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.27 และคะแนนจากการฝึกทักษะหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 26.89 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 89.65 หมายความว่า ชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 87.27/89.65 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ประสิทธิภาพ 80/80

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7342 แสดงว่า มีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.42

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย ชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส คะแนนก่อนเรียนหลังเรียน เท่ากับ 18.32 และ 26.89 ตามลำดับ และคะแนนพัฒนาการ 8.57 คิดเป็นร้อยละ 28.57 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการกระจายของข้อมูลใกล้เคียงกัน และยังพบอีกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 28.57 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีคะแนนก่อนเรียนหลังเรียน เท่ากับ 15.47 และ 25.17 ตามลำดับ และคะแนนพัฒนาการ 9.69 คิดเป็นร้อยละ 32.31 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการกระจายของข้อมูลใกล้เคียงกัน และยังพบอีกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.31

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจ มากที่สุด ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.54$) ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายวิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากใบทองแห้ง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากทดลองใช้กับ

กลุ่มเป้าหมาย พบว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.27/89.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร หลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนการสร้างที่มีระบบ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด วิเคราะห์นักเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูที่สอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีด้วยกันทั้งในและต่างโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะ โดยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวไบตองแห่งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้ภาพที่ถ่ายจากการปฏิบัติจริง ตามขั้นตอนอย่างละเอียดและมีภาพประกอบที่น่าสนใจ มีความเป็นปัจจุบัน รวมถึงการใช้เนื้อหาและออกแบบรูปเล่มให้น่าสนใจ เหมาะกับวัยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรียนรู้และเข้าใจง่ายโดยเริ่มฝึกจากง่ายไปหายาก กล่าวคือ ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบายศรี วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์บายศรี วิธีการเตรียมไบตองแห่งเพื่อนำมาใช้งานประดิษฐ์ วิธีการย้อมสีไบตองแห่ง โดยครูได้แนะนำเทคนิคการย้อมสีไบตองแห่งให้เสมอกันตลอดทั้งแผ่น โดยการเติมน้ำมันมะกอก 1 ช้อนชา ลงในน้ำเดือดก่อนนำไบตองแห่งลงย้อม จะได้ไบตองแห่งที่มีสีเสมอกันทั่วทั้งแผ่น หลังจากนั้นเริ่มเรียนรู้การประดิษฐ์บายศรีจิวไบตองแห่งจากง่าย คือ การพันนิ้วบายศรี การเข้าช่อบายศรี โดยใช้ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีของเดวิสและได้นำรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติที่ว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้นักเรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น และได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้นักเรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้นักเรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้นักเรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปก่อนการสาธิต ครูได้ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการสังเกต และชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อนักเรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนจะแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้นักเรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย นักเรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มี การสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนนักเรียนทำได้ เมื่อได้แล้ว ผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อนักเรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้นทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น และขั้นที่ 5 ขั้นให้นักเรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติบ่อยครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ ในขั้นตอนการประกอบชิ้นงานครูแนะนำเทคนิคการเก็บรักษาให้ได้นานโดยที่สีไม่ซีดจาง และมีความทนทานต่อการใช้งานมากขึ้น คือในขั้นตอนการประกอบจะใช้กาบแท่งยออบบาง ๆ ให้ชิ้นงานเรียบเสมอ หลังจากนั้นใช้กาบร้อนหยอดลงเล็กน้อยเพื่อให้ชิ้นงานติดแน่นและมีความทนทานมากยิ่งขึ้น ส่วนการรักษาให้สีของชิ้นงานมีความคงทน สีไม่ซีดจางสามารถทำได้โดยการเคลือบด้วยแล็กเกอร์ใสแล้วนำไปผึ่งลมให้แห้ง การเก็บรักษาชิ้นงานด้วยวิธีนี้จะสามารถเก็บได้นานประมาณ 4-5 ปี ซึ่งปกติโดยทั่วไปจะเก็บได้นาน 1 ปี ชิ้นงานก็จะขึ้นราและมีสีซีดลง นอกจากนั้น ยังได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง นอกจากนั้น การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน สามารถที่จะ

เรียนรู้ด้วยตนเองได้หลายครั้ง ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ ยังส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง แต่ละกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่มฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยนักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือที่เรียนอ่อน สอดคล้องกับ นิกุล เปียมาลย์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้าน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.69/80.17 สอดคล้องกับ อรรถวัตร ทิพย์เลิศ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกิตาร์ ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูมิพิชญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกิตาร์ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.38/83.46 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ วันวิสาข์ ภูมิสายดอน (2561) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการเป่าขลุ่ยตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.82/82.45 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบดัชนีประสิทธิผล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวไบตองแห่ง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส วิชา ง20260 งานประดิษฐ์จากไบตองแห่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7342 แสดงว่า มีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.42 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะบายศรีจิวไบตองแห่งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นซึ่งเป็นแบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียน นักเรียนได้รับการเรียนรู้และฝึกทักษะการประดิษฐ์บายศรีจิวไบตองแห่งด้วยกระบวนการฝึกที่เป็นระบบ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ด้วยรูปแบบของการฝึกที่น่าสนใจ กระบวนการฝึกเป็นไปตามขั้นตอนของการฝึกทักษะในงานประดิษฐ์ คือ เรียนรู้ในงานที่จะประดิษฐ์ วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการประดิษฐ์ ครูสาธิต นักเรียนลงมือปฏิบัติฝึกฝนด้วยตนเองให้ชำนาญทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้การเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด มีการเสริมแรงทางบวกเพื่อให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ บุญรอด ชาตยานนท์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ในรายวิชา การปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชา การปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.20/86.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับเท่ากับ 0.7523 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ในรายวิชา การปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจุฬารัตน์ เขตชมภู (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานไบตองโดยใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การวิจัยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานไบตองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานไบตอง มีค่าเท่ากับ 0.7119

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคะแนนก่อนเรียนหลังเรียนเท่ากับ 18.32 และ 26.89 ตามลำดับ และคะแนนพัฒนาการ 8.57 คิดเป็นร้อยละ 28.57 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการกระจายของข้อมูลใกล้เคียงกัน และยังพบอีกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 28.57 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะปฏิบัติบายศรีजूไบทองแห่งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์หล่อหลอมเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดเป็นคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นส่งผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย มีกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และให้นักเรียนที่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและสวยงาม เป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อน มีการเสริมแรงทางบวกประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะทำให้นักเรียนทราบ ระดับความสามารถของตนเองหรือทราบข้อบกพร่องของตนเอง ทำให้สามารถแก้ไขได้ทันที นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬารัตน์ เขตชมพู (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานบายทองโดยใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การวิจัย ชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานบายทองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานบายทอง มีค่าเท่ากับ 0.7119 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.19 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานบายทองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับชายไทย วงศ์จรส์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสเรื่องการเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแนวคิดของเดวิส เรื่อง การเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์ พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง การเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบ ก่อนเรียนเท่ากับ 14.20 คิดเป็นร้อยละ 47.33 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.04 คิดเป็นร้อยละ 80.10 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

4. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาเพิ่มเติม งานประดิษฐ์จากบายทองแห่ง ง20260 แห่ง มีคะแนนก่อนเรียนหลังเรียน เท่ากับ 15.47 และ 25.17 ตามลำดับ และคะแนนพัฒนาการ 9.69 คิดเป็นร้อยละ 32.31 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการกระจายของข้อมูลใกล้เคียงกัน และยังพบอีกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.31 ทั้งนี้น่าจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ได้ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการประดิษฐ์บายศรีจากบายทองแห่ง เริ่มจากครูผู้สอนสาธิตให้ดูในภาพรวม นักเรียนจะสังเกต จดจำการทำของครูก่อน ต่อมาให้ให้นักเรียนปฏิบัติตามครูอย่างช้า ๆ จนนักเรียนปฏิบัติทักษะย่อยได้ครบทุกทักษะ ขึ้นต่อมาให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อยเองอย่างไม่ติดขัดต่อนั้นเป็นขั้นปฏิบัติซ้ำอีกครั้งโดยครูจะ

เสริมเทคนิควิธีการหรือคำชี้แนะที่ให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะย่อยนั้นได้อย่างสมบูรณ์และมีความชำนาญเพิ่มมากขึ้น โดยผลที่เกิดขึ้นพบว่า นักเรียนได้นำทักษะย่อย ๆ ที่ปฏิบัติในแต่ละส่วนมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชุดฝึกอย่างเป็นขั้นเป็นตอนอย่างเป็นระบบและมีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานมีความสมบูรณ์และประณีตสวยงามขึ้น สอดคล้องกับ นิกุล เปี่ยมลย์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้านสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิสที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.69/80.17 ทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.30$, $S.D = 0.23$) สอดคล้องกับ รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม จังหวัดเชียงรายผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.12/90.47 ส่วนทางการพูดหลังการสอนพูดโดยใช้แผนการเรียนรู้ออกมาเพื่อพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.28 และ ทศนีย์ สุอาราม (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มีต่อทักษะกระบวนการทำงาน วิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสมีทักษะกระบวนการทำงานอยู่ในระดับดีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีทักษะกระบวนการทำงานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดฝึกทักษะปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีจิวบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=0.54$) ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวบตองแห้งอยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการประดิษฐ์บายศรีจิวบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ด้วยทักษะปฏิบัติ เป็นสิ่งเร้าความสนใจให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการอ่าน เขียน เป็นการปฏิบัติที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน และได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนออกแบบการปฏิบัติงาน ได้ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม มีโอกาสในการเสนอแนะและประเมินชิ้นงานชิ้นผลงานของตนเอง และได้เรียนรู้จากสื่อที่เป็นของจริงที่รุ่นพี่ได้ประดิษฐ์ไว้ ได้ใช้ความสามารถของตนเอง ทั้งในด้านความรู้ กระบวนการและทักษะปฏิบัติ นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการประดิษฐ์บายศรีจิวบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งสอดคล้องกับจุฬารัตน์ เขตชมภู (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานใบตองโดยใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานใบตองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยประเภทงานใบตอง โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S.D = 0.51$) สอดคล้องกับ นิกุล

เปี่ยมลย์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้าน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างในบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S.D = 0.50$) สอดคล้องกับวันวิสาข์ ภูมิสายตอน (2561) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) ผลการวิจัยพบว่า 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ชายไทย วงศ์จรัส (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้อัตนศาสตร์ตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง การเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง การเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการดำเนินการวิจัย เป็นการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวไบตองแห้งโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ **ขั้นที่ 1** สาธิตภาพรวม การให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยครูผู้สอนสาธิตให้ผู้ทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปกติก ก่อนการสาธิตครูผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต และชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต **ขั้นที่ 2** สาธิตทักษะย่อย การที่ครูผู้สอนแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ **ขั้นที่ 3** ปฏิบัติทักษะย่อยด้วยตนเอง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ครูผู้สอนให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วครูผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน **ขั้นที่ 4** สอนเทคนิควิธีการ ครูผู้สอนแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้นหรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น และ**ขั้นที่ 5** ปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรนำผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนต่อไป

2. ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือ แผนการจัดการเรียนรู้ และชุดฝึกทักษะปฏิบัติอย่างละเอียด และใช้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเข้าใจกิจกรรมที่ปฏิบัติ และสมาชิกในกลุ่มได้แนะนำซึ่งกันและกัน

3. ชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งไม่อาจสอนแทนครูได้หมด ดังนั้นครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนให้เกิดขึ้นพร้อมกับการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะและครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด คอยอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นักเรียน เสริมแรงเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. การพัฒนาทักษะปฏิบัติบายศรีจิวใบทองแดง เน้นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มและเรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรม การสร้างสรรค์ผลงานกลุ่ม ทำให้พบปัญหานักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม ขาดความรับผิดชอบในงานที่กลุ่มมอบหมายให้ปฏิบัติอีกทั้งทำงานไม่เป็นระบบ ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญ และแก้ปัญหานักเรียนในด้าน พฤติกรรมดังกล่าว โดยใช้ทฤษฎีการเสริมแรงทางบวกและการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

5. ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนต้องคอยกระตุ้น และเสริมแรงนักเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อให้ นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาทักษะปฏิบัติในเนื้อหาอื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือเนื้อหาในกลุ่มสาระอื่น

2. ควรมีการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยใช้กลุ่มทดลองในโรงเรียนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะได้ทราบผลการใช้ในระดับที่กว้างขึ้น

3. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะบายศรีจิวใบทองแดง โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีต่อตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการสรุปความรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ทักษะกระบวนการกลุ่ม ทักษะกระบวนการทำงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.

จุฬารัตน์ เขตชมภู. (2559). การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ประเภทงานใบทองแดง โดยใช้ชุดการสอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท ค.ม.(หลักสูตรและการสอน) ชาติไทย วงศ์จรส. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง การเรียนรู้ทัศนธาตุในงานศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.

ทัศนีย์ สุอาราม. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่มีต่อทักษะกระบวนการทำงาน วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาบริหารการศึกษา) นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ทิตนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิกุล เปี่ยมลย์. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานช่างโยบ้าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญรอด ขาดิยานนท์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ในรายวิชา การปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร Verdiom E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(3), 205-218.

- พิทักษ์ อุดมชัย. (2552). *หน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่งโรจน์ ตันประดิษฐ์. (2560). *การพัฒนาทักษะการพูดสุนทรพจน์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์มนุษยศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วันวิสาข์ ภูมิสายดอน. (2561). *การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies)*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริพร ชัยสาร. (2556). *ผลการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเสริมด้วยแบบฝึกทักษะที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวคิดของกาเย่ต่อทักษะปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อรรณวัตร ทิพย์เลิศ. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกีตาร์ ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูมิพิชญ จังหวัดอุดรธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บทความวิจัย (Research Article)

การบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 Administration of School with Outstanding Student Care and Support System: A School Case Study Under the Office of Sakonnakhom Primary Education Service Area 3

ประสพโชค สู้สุข¹ และพิมพ์พร จารุจิตร²

Prasopchok Susuk¹ and Pimporn Charuchit²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}

Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University^{1,2}

Received: January 2, 2024 Revised: February 3, 2024, Accepted: February 4, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและกรอบแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ในลักษณะศึกษาเดียว กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระยะที่ 3 ศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวมจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบบรรยายและพรรณนา การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการสังเคราะห์และใช้การบรรยาย อภิปราย สรุปผลเพื่อหาข้อสอดคล้องกับทฤษฎีและนำเสนอผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนบ้านขามมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความโดดเด่นทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยแต่ละองค์ประกอบมีการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA มาใช้ควบคุมคุณภาพการดำเนินงานทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และ2) โรงเรียนบ้านขามได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครบถ้วน ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม ทุกชั้นเรียน แต่ยังมี

¹ Corresponding author, Tel. 0879651236, Email: strt3696@gmail.com

มีบางประการที่ยังต้องเร่งแก้ไข ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียนที่หลากหลาย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, สถานศึกษาที่โดดเด่น, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objectives of this research were to study the components and conceptual framework of the outstanding school management process for student support system, and study problems, obstacles, and solutions and recommendations for management according to the outstanding school management process for student support system of Ban Kham School under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Service Area 3. This research was qualitative, conducted as a single case study. The case study of Ban Kham School under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Service Area 3. The researcher conducted 3-phase research. Phase 1: study the components and conceptual framework of the outstanding school management process for student support system. Phase 2: study the operating conditions according to the outstanding school management process for the student care and support system. Phase 3: study problems, obstacles, and suggestions of outstanding school management in Ban Kham School under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Service Area 3. The data collected from administrators, school board, student advisor for grade 1-6, student parents and 40 grade 1-6 students. The tools used were semi-structured interview with 5 experts by purposive sampling. The researcher summarized the research findings from the analysis of data obtained from the management interview form of outstanding schools of the student care and support system of Ban Kham School by using descriptive content analysis. Data collection from documents was done by using content analysis, synthesis, and descriptive methods. Then, discuss and summarize the results to find a consensus with the theory and present the research results. The results of the research revealed that; 1) Ban Kham School had components for the management of the student care and support system that were student outstanding in 5 aspects: knowing students individually, student screening, promotion and development for students, protection and assistance for students, and referring students. Each element is implemented according to the PDCA process to control the quality of every step of the operation in managing the student support system to be efficient and effective. 2) Ban Kham School has followed the process of the student support system thoroughly and completely, covering all groups of students, every class, whereas there are still some things need to be urgently solved, for example, the shortage of budget is insufficient to organize a variety of student promotion and development activities.

Key Words: Administration, Outstanding School, Student Care and Support System

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือ และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับความสามารถของประชากรในประเทศให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ปัจจุบันสถานศึกษาต่าง ๆ นอกจากจะจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมุ่งพัฒนา และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม รวมไปถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วย ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กำหนดไว้ว่าประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่กรอบยุทธศาสตร์ชาติในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนไปอีก 20 ปีข้างหน้า ซึ่งจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วทั้งประเทศประสบปัญหา และมีข้อจำกัดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่หลายประการ ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันเหตุการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน ดังนั้นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและจำเป็นที่สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นคนดีของครอบครัว ชุมชน และสังคมต่อไป

โรงเรียนบ้านขามเป็นสถานศึกษาประถมศึกษาขนาดกลาง ในปีการศึกษา 2563 และ 2564 ได้รับรางวัลสถานศึกษายอดเยี่ยม ผู้ปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกัน 2 ปีการศึกษา อีกทั้งเป็นโรงเรียนที่มีผลการสอบโอเน็ต 4 วิชา สูงกว่าระดับประเทศ ในปีการศึกษา 2562 - 2564 ปีการศึกษา 2565 ได้เป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนบ้านขามได้ดำเนินการจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนบ้านขามเป็นกรณีศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้าน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทำการวิจัยและศึกษา โดยมีเนื้อหาและรายละเอียด ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อนักเรียน โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสังกัดอื่นๆให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและกรอบแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นฐานความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

การบริหารสถานศึกษา เป็นการจัดการกระบวนการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาซึ่งมีการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน มีวิธีการและมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการบริหารการศึกษาประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดการคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดการทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงานและการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจกระบวนการบริหารการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานทางการศึกษา (สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์, 2558)

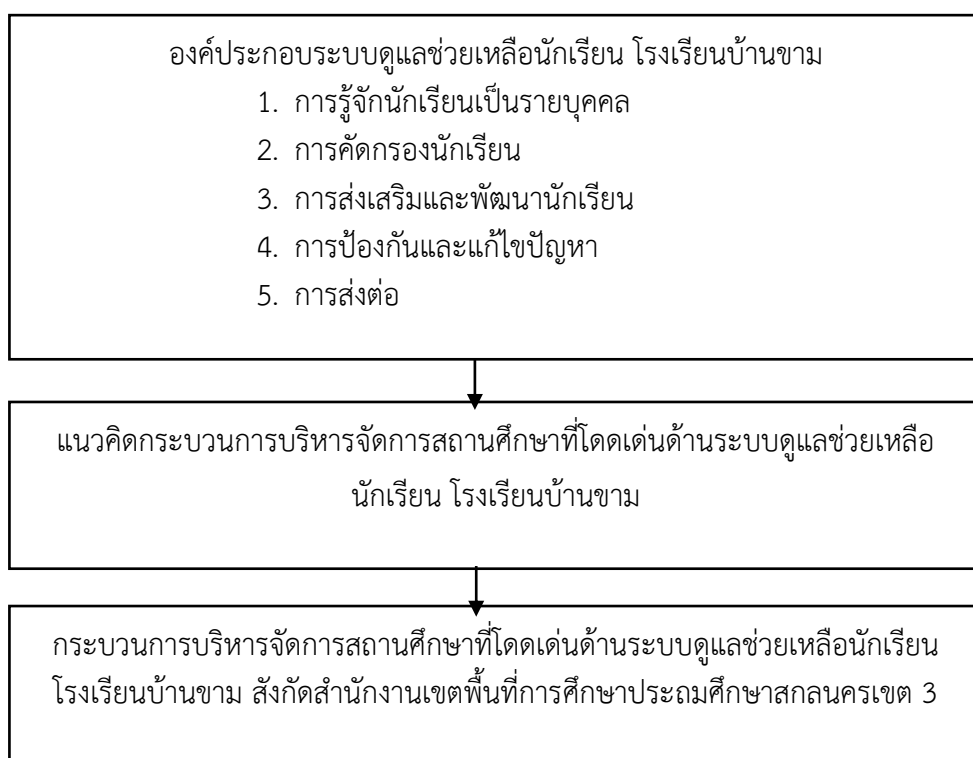
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่มีความสุข โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน และมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักในการดำเนินงานขอข่ายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

โรงเรียนบ้านขาม เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวิสัยทัศน์ “โรงเรียนบ้านขามเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งมั่นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม นำความรู้ บนพื้นฐานความเป็นไทย และมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ “ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐาน เน้นการเป็นคนดีมีความรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” โรงเรียนบ้านขามได้มีนโยบายเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้กำหนดไว้ 4 ข้อ ดังนี้ 1) การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับระบบดูแลนักเรียนละความปลอดภัยใน

โรงเรียน 2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความปลอดภัยในโรงเรียน 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียน/ของสถานศึกษา 4) การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานส่งผลต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความปลอดภัยในโรงเรียน/สถานศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม เป็นการวิจัยแบบระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) โดยทำการวิจัยในลักษณะศึกษาเดี่ยว (Single Case Study) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยมีขั้นตอนการวิจัย ผู้ให้ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ระยะที่ 3 ศึกษาสภาพและปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของการบริหารที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 417 คน มีกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 40 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขาม จำนวน 7 คน ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 12 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 40 คน สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เชิงบรรยายและพรรณนา (Descriptive Research)

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนบ้านขามมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความโดดเด่นทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยแต่ละองค์ประกอบมีการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA มาใช้ควบคุมคุณภาพการดำเนินงานทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. โรงเรียนบ้านขามได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม ทุกชั้นเรียน แต่ยังมีบางประการที่ยังต้องเร่งแก้ไข ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลบริหารจัดการสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 มาพิจารณากับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านขามมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดดเด่นทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA เป็นการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขามให้มีคุณภาพเพื่อให้ใช้ได้จริงกับบริบทโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกำหนดเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาไว้อย่างกว้างให้สถานศึกษาในสังกัดได้ดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญในการดำเนินงานได้สำเร็จ คือกระบวนการดำเนินงานได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA ขับเคลื่อนในการดำเนินงานซึ่งส่งผลให้บรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพร ป้อมเกษตร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า 1) กรอบแนวคิดของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1) การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และประเมินผล 2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนและการส่งต่อ 3) คุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญาและทักษะ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. สภาพและปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านขามโดยภาพรวมแล้วทางโรงเรียนบ้านขามได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ยังมีบางประการที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การช่วยเหลือนักเรียนยากจนขาดแคลนยังมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และไม่สามารถดูแลนักเรียนบางส่วนในเรื่องการเรียนรู้อยู่ระหว่างอยู่ที่บ้านซึ่งนักเรียนอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ที่สูงวัย ทั้งนี้เนื่องจากมาจากในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีบริบทสำคัญที่ผู้ปกครองต้องไปหางานทำในช่วงว่างเว้นจากฤดูทำนา หรือเข้าไปทำงานในเมืองทำให้เวลาดูแลนักเรียนในความปกครองของตนเองน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ปันงา (2554) ที่ทำวิจัยเรื่อง พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการและการวางแผนมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ กับครูในการดำเนินงาน 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน ครูที่ปรึกษาดำเนินงานตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.2) การคัดกรองนักเรียน 2.3) การส่งเสริมนักเรียน 2.4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 2.5) การส่งต่อ 3) ด้านการกำกับติดตาม ประเมินและรายงานมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างละเอียดและนำผลการประเมินมาใช้ในปรับปรุงพัฒนางาน 4) ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการให้คำแนะนำ และดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ปัญหาที่พบจากการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ครูและบุคลากรขาดเทคนิคความรู้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การกำกับติดตามขาดความต่อเนื่อง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการเตรียมการวางแผนในระยะยาวและจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาควรจะมีการติดตามการทำงานเป็นระยะ ๆ ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเข้าประชุมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการดำเนินการวิจัย คือ รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย **ทีมนำ**โดยมีบทบาทหน้าที่ในการทำความเข้าใจในบริบทของโรงเรียน นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดเพื่อร่วมกันวางแผนร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปสู่การปฏิบัติโดย**ทีมทำ**ที่เน้นการมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน (P) การปฏิบัติ/การดำเนินการ **เข้าถึง**การประเมิน

(C) ตรวจสอบ/ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ**ทีมประสาน** ที่จะต้องให้การดูแล**ช่วยเหลือ** นักเรียนอย่างต่อเนื่องทั้งทีมนำ ทีมทำ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน คือ นักเรียนทั้งด้านค่านิยม ผลลัพธ์ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านขาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน ผู้ปกครอง และทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข โดยผู้บริหารโรงเรียนประสานขอความร่วมมือ มีการศึกษาสภาพความรู้ความสามารถและความพร้อมของบุคคลในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน
2. ครูประจำชั้นทุกชั้นควรมีความตระหนักในการเอาใจใส่เป็นพิเศษกับนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง
3. โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจง จัดอบรม หรือจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่ชุมชน
4. โรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องควรมีโอกาสในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยการประสานงานขอความร่วมมือโดยผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง
5. เมื่อพบสภาพปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้องอย่างทันท่วงที

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. ควรมีการนำรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนบ้านขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 วิจัยและขยายผลกับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันหรือในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ด้วยการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่จะเกิดประโยชน์ในทางวิชาการที่กว้างขวางขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: กรุงเทพฯ.
- กมล สิงหาราช. (2554). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*. drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- ชัชวาลย์ บุญเหลี่ยม. (2552). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชุติมา ถาวรแก้ว. (2559). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- แดนไพร สีมาคาม. (2564). *ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ปริญญา ดุษฎีนิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: ธีรณสาร
- นฤพล กองทรัพย์. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นันทรัตน์ เกื้อหนู. (2553). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นิพนธ์ กิณวงศ์. (2543). *หลักการการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : ธรรมะนิรยุ.
- ปัญญา สมันจิตร. (2564). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปิยะพร ป้อมเกษมทรัพย์. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. คุษณินิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ปราณี เตยอ่อน. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พรพิมล แพงภูงา. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน โนนแท่นพิทยาคม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างผู้เรียน สู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ระวีวรรณ ชินะตระกูล. (2539). หลักการแนะแนว. กรุงเทพมหานคร. ภาพพิมพ์.
- รอซิดะ เอ็ง. (2555). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ลัดดาวัลย์ เพชรจันทร์. (2559). ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนบ้านปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสา ยังช่วย. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. จาก<http://www.gotoknow.org/posts/349868>.
- ศิริพร ทับทิมงาม. (2556). การบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 ให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน Web Application Development, Using SQL Commands to Prepare Public Health Statistics for Students in Bachelor of Science Program in Medical Records

พิชญ์วรา จันทรไธย์¹, ณวพล ศรีเมฆ², ธนพล ยุพาพันธ์³ และอุทัย ทับทอง⁴
Pitchwara Janyam¹, Nawapol Srimek², Tanapol Yupapan³, and Uthai thabthong⁴
วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก จังหวัดนนทบุรี^{1,2,3,4}
Kanchanabhishek Institute of Medical and Public Health Technology, Nonthaburi Province^{1,2,3,4}

Received: February 8, 2024 Revised: February 28, 2024, Accepted: March 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนามีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ สภาพปัญหา ความต้องการสื่อการสอนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข 2) พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข 3) ประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ สภาพปัญหาและความต้องการความต้องการสื่อการสอนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข จากนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข โดยผู้วิจัยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 และทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเพื่อออกแบบและสร้างนวัตกรรม ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชัน โดยประเมินจากนักศึกษา ก่อนและหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความรู้การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน ได้ค่าความตรงตามเนื้อหาระหว่าง .67 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ .80 และ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติ Paired t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข คือ เนื้อหาค่อนข้างยาก ซับซ้อน และต้องใช้ความรู้ด้านสถิติสาธารณสุขร่วมด้วยทำให้เกิดความสับสนในการเขียนคำสั่ง สื่อประกอบการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ต้องการสื่อที่มีเนื้อหาการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีคำอธิบายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้งานได้ง่าย มีตัวอย่างการใช้คำสั่ง มีภาพเคลื่อนไหว 2) เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ 1) หน้าหลัก ในการเข้าสู่บทเรียน 2) บทเรียน จำนวน 4 บท และ 3) แบบทดสอบหลังเรียน 3) หลังการใช้เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข พบว่า คะแนนหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน ($M=12.52$, $SD=2.67$) มากกว่าก่อนใช้ ($M=7.26$,

SD=2.21) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 ($p < .001$) และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.18$) จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข เป็นสื่อการสอนและทบทวนให้กับนักศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะในด้านการเขียนคำสั่ง SQL โดยตัวแอปจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำสั่ง SQL ตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงการเขียนคำสั่งที่ยากๆ ซึ่งในตัวแอปมีการจัดทำหน้าต่างเมนูที่น่าสนใจและสามารถเลือกบทที่ต้องการได้สะดวก เข้าถึงได้ง่าย มีคลิปวิดีโอตัวอย่างในการเขียนคำสั่ง SQL ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากเว็บแอปสามารถเข้าถึงได้ง่ายสามารถเปิดใช้งานได้สะดวกและทบทวนบทเรียน SQL ได้ในทุกที่ทุกเวลา

คำสำคัญ: เว็บแอปพลิเคชัน, คำสั่ง SQL, สถิติสาธารณสุข

Abstract

This research and development study aimed to 1) The situation, problem, and instructional needs regarding the use of SQL commands in compiling public health statistics. 2) Developing a web application for utilizing SQL commands in compiling public health statistics. 3) Evaluating the effectiveness of the web application's use of SQL commands in compiling public health statistics. The study was divided into 3 steps; 1) Studying the situation, problem, and instructional needs regarding the use of SQL commands in compiling public health statistics, involving 9 students and instructors, 2) Developing the web application for utilizing SQL commands in compiling public health statistics based on the results from Step 1 and expert reviews, 3) Studying the effectiveness of the web application, evaluating by 34 students before and after using the application. The research tool was a knowledge quiz and satisfaction assessment form with the content validity of .67 -1.00 and the reliability KR-20 of 0.80 and Cronbach's Alpha Coefficient 0.83. The data were analyzed using descriptive statistics and Paired t-test. The results of this study were presented as follows. 1) The problem and instructional needs regarding the use of SQL commands in compiling public health statistics include complexity, requiring both SQL and public health knowledge. The instructional materials need to be engaging, clear, and practical. 2) The web application for using SQL commands in compiling public health statistics. Consists of 3 parts: 1) main page for entering the lesson 2) lessons 3) post-test. 3) After using the web application, there was a significant increase in scores ($M=12.52$, $SD=2.67$) compared to before ($M=7.26$, $SD=2.21$) at a significance level of $p < .001$. Satisfaction with the web application was high ($M=4.22$), particularly regarding content ($M=4.31$) and design ($M=4.18$). The research found that the web application effectively

improved students' SQL command skills. It provides comprehensive content, easy navigation, and convenient access for learning and reviewing SQL lessons anytime, anywhere.

Key Words: Web application, SQL commands, Public health statistics

บทนำ

ปัจจุบันสถิติสาธารณสุขถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหรือการเขียนรายงานวิจัยในวารสารต่างๆ จำเป็นต้องใช้ตัวเลขเป็นเครื่องพิสูจน์ และแสดงถึงผลงานที่ได้ เพื่อแสดงให้เห็นคุณภาพของผลงานนั้น จำเป็นต้องนำวิธีการต่าง ๆ ทางสถิติไปใช้ในการวางแผนการออกแบบ และการดำเนินงานวิจัยการเลือกและการกำหนดขอบเขตของตัวอย่างที่จะทำการศึกษา รวมทั้งการวิเคราะห์ การตีความ และสรุปผลงานวิจัย การเปรียบเทียบผลการทดลองโดยใช้หลักสถิติต่าง ๆ หลักสำคัญขอให้ผู้ที่ใช้งานมีพื้นฐานความรู้ว่าจะใช้วิธีอะไร สูตรไหนมาวิเคราะห์ผลก็จะช่วยให้งานนั้น ๆ มีคุณค่าและถูกต้องตามกระบวนการวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น (Onthuam, 2019) ซึ่ง SQL (Structured Query Language) เป็นภาษาที่มีความสำคัญในการค้นหาข้อมูล ด้วยปริมาณข้อมูลทางการแพทย์ที่มีจำนวนมากและมีความซับซ้อนของข้อมูลต่าง ๆ เช่น ประวัติการรักษาผู้ป่วย ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ และข้อมูลส่วนบุคคล คำสั่ง SQL ช่วยในการค้นหาข้อมูลทางการแพทย์ในรูปแบบที่เป็นระเบียบและมีความสอดคล้องกัน คำสั่ง SQL ช่วยในการสร้างตาราง (table) เพื่อเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ตารางของผู้ป่วย ตารางของการรักษา และตารางอื่น ๆ ซึ่งช่วยให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงและค้นหาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ได้ให้ความสำคัญกับสื่อเพื่อการศึกษาโดยกำหนดไว้ในหมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในกระบวนการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ จำเป็นต้องมีสื่อการเรียนที่ ดึงดูดความสนใจในตัวผู้เรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะสื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Office of the National Education Commission, 2002)

การใช้เทคโนโลยีเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) เป็นการใช้โปรแกรมประยุกต์บน เว็บที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยโปรแกรมค้นดูเว็บที่เรียกว่าเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ต่างๆ ผ่าน เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) อย่างอินเทอร์เน็ต (Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) ข้อดีการนำ

เว็บแอปพลิเคชันมาใช้ในการทำงานของจะถูกติดตั้งไว้ที่เครื่องแม่ข่าย (Server) คอยให้บริการกับเครื่องลูกข่าย (Client) และที่เครื่องลูกข่าย (Client) ก็ไม่ต้องติดตั้ง โปรแกรมเพิ่มเติม สามารถใช้โปรแกรมประเภทบราวเซอร์ (Browser) ที่ติดมากับโอเอส (OS) ใช้งาน ได้ทันที เช่น Internet Explorer หรือโปรแกรมฟรี ได้แก่ Firefox, Google Chrome (Phongcharoen, 2017)

จากการจัดการเรียนการสอนของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในรายวิชาระบบจัดการฐานข้อมูลด้านเวชระเบียน ของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียนชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน พบว่าผลการเรียนของนักศึกษามี ดังนี้ นักศึกษาที่ได้ผลการเรียนอยู่ในระดับดี จำนวน 4 คน ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 คน ผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 34 คน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาฐานข้อมูลเรื่องคำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำเว็บแอปพลิเคชันเรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ซึ่งตัวแอปพลิเคชันจะมีการสอนการเขียนคำสั่ง SQL ที่เริ่มต้นตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงการใช้คำสั่งที่ซับซ้อนในการค้นหาข้อมูลสถิติสาธารณสุข คำสั่ง SQL มีความจำเป็นในการทำงาน ต้องอาศัยความรอบคอบ การฝึกฝน และความเข้าใจในการเขียน หากนักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจจะส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถนำไปใช้ในการฝึกงานหรือปฏิบัติงานจริงได้ เว็บแอปพลิเคชันเรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเวชระเบียนชั้นปีที่ 3 จะทำให้นักศึกษา สามารถทบทวนการเขียนคำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข เพื่อใช้ในการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ สภาพปัญหา และความต้องการสื่อการสอนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข
2. เพื่อพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้หลังการใช้ เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน ชั้นปีที่ 3 มีมากกว่าก่อนใช้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คำสั่ง SQL

ภาษา SQL ย่อมาจาก Structured Query Language หรือภาษาในการสอบถามข้อมูล เป็น ภาษาทางด้านฐานข้อมูล ที่สามารถสร้างและปฏิบัติการกับฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (relational database) โดยเฉพาะ และ เป็นภาษาที่มีลักษณะคล้ายกับภาษาอังกฤษ ภาษา SQLถูกพัฒนาขึ้นจาก แนวคิดของ

relational calculus และ relational algebra เป็นหลัก ภาษา SQL เริ่มพัฒนาครั้งแรก โดย Almaden research center ของบริษัท IBM โดยมีชื่อเริ่มแรกว่า “ซีเควล” (Sequel) ต่อมาได้ เปลี่ยนชื่อเป็น “เอสคิว แอล” (SQL) หลังจากนั้นภาษา SQL ได้ถูกนำมาพัฒนาโดยผู้ผลิตซอฟต์แวร์ด้าน ระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์กัน เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยผู้ผลิตแต่ละรายก็ พยายามที่จะพัฒนาระบบจัดการ ฐานข้อมูลของตนให้มีลักษณะ เด่นเฉพาะขึ้นมา ทำให้รูปแบบการใช้ คำสั่ง SQL มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปบ้าง เช่น ORACLE ACCESS SQL Base ของ Sybase INGRES หรือ SQL Server ของ Microsoft เป็นต้น ภาษา SQL เป็นภาษาที่ใช้กันได้ตั้งแต่ระดับเครื่อง คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลพีซีไปจนถึงระดับเมนเฟรม ประเภทของ คำสั่งในภาษา SQL (The subdivision of sql) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาษาสำหรับการนิยามข้อมูล (Data Definition Language: DDL) ประกอบด้วยคำสั่งที่ใช้ ในการกำหนดโครงสร้างข้อมูลว่ามีคอลัมน์อะไร แต่ละคอลัมน์เก็บข้อมูลประเภทใด รวมถึงการเพิ่ม คอลัมน์ การ กำหนดดัชนี การกำหนดคิวหรือตารางเสมือนของผู้ใช้ เป็นต้น

2. ภาษาสำหรับการจัดการข้อมูล (Data Manipulation Language: DML) ประกอบด้วยคำสั่ง ที่ใช้ในการเรียกใช้ข้อมูล การเปลี่ยนแปลงข้อมูล การเพิ่มหรือลบข้อมูล เป็นต้น

3. ภาษาควบคุม (Data Control Language: DCL): ประกอบด้วยคำสั่งที่ใช้ในการควบคุม การเกิด ภาวะพร้อมกันหรือการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ที่ผู้ใช้หลายคนเรียกใช้ข้อมูลพร้อมกันและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลด้วยการกำหนดสิทธิของผู้ใช้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

เว็บแอปพลิเคชัน

เว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) หมายถึง ซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมประยุกต์ ที่เข้าถึงด้วยโปรแกรม Internet Browser สามารถโต้ตอบกับ ผู้ใช้บริการแบบ Real Time สะดวกต่อการใช้งานและไม่ต้องติดตั้ง ซอฟต์แวร์บนเครื่องของผู้ใช้ การทำงานของเว็บแอปพลิเคชัน โปรแกรมส่วนหนึ่งจะวางตัวอยู่บน Rendering Engine ซึ่งตัว Rendering Engine จะทำหน้าที่นำชุดคำสั่งหรือรูปแบบโครงสร้างข้อมูลที่ใช้ในการแสดงผล นำมา แสดงผลบนพื้นที่ส่วนหนึ่งในจอภาพ โปรแกรมส่วนที่วางตัวอยู่บน Rendering Engine จะทำหน้าที่เปลี่ยนแปลง แกะไขสิ่งที่แสดงผล จัดการตรวจสอบข้อมูลที่รับเข้ามาเบื้องต้นและการประมวลบางส่วน แต่ส่วนการทำงานหลักจะ วางตัวอยู่บน Server ในลักษณะ Web Application แบบเบื่องต้น ฟังก์ชันเวิร์กจะประกอบไปด้วย Web Server ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมต่อกับ Client ตามโปรโตคอล HTTP/HTTPS โดยนอกจาก Web Server จะทำหน้าที่ส่งไฟล์ที่ เกี่ยวเนื่องกับการแสดงผลตามมาตรฐาน HTTP ตามปกติทั่วไปแล้ว Web Server จะมีส่วนประมวลผลซึ่งอาจจะ เป็นตัวแปลภาษา เช่น Script Engine ของภาษา PHP หรืออาจจะมีการติดตั้ง .NET Framework ซึ่งมี ส่วนแปลภาษา CLR (Common Language Runtime) ที่ใช้แปลภาษา intermediate จากโค้ดที่เขียนด้วย VB.NET หรือ C#.NET หรืออาจจะเป็น J2EE ที่มีส่วนแปลไบนารีโค้ดของคลาสที่ได้จากโปรแกรมภาษาจาวา เป็นต้น

สถิติสาธารณสุข

ข้อมูลในระบบสถานพยาบาล จะมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนข้อมูลอื่นทั่วไป เพราะในสถานพยาบาลมี ข้อมูลที่แตกต่าง 6 กลุ่ม ตามลักษณะกลุ่มโครงสร้างของระบบสถานพยาบาล ดังนี้

1. ข้อมูลผู้ป่วย เป็นข้อมูลระบุตัวผู้ป่วย ได้แก่ เพศ อาชีพ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา วันเดือนปีเกิด สถานภาพสมรส สิทธิการรักษา ที่อยู่ ฯลฯ ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วย ได้แก่ สัดส่วน เพศ อายุ ภูมิลำเนา

เชื่อว่าชาติ สัญชาติ ของผู้ป่วย สัตว์ส่วนสถานภาพสมรส อาชีพ สัตว์ส่วนสิทธิการรักษาของผู้ป่วย เรียงตามลำดับที่มี สัตว์ส่วนมากไปน้อย กลุ่มโรคหลักที่ผู้ป่วยเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก โรคประจำตัวที่ผู้ป่วยเป็นมากที่สุด 10 อันดับแรก สาเหตุการตายที่พบมากที่สุด 10 อันดับแรก การผ่าตัดที่ผู้ป่วยได้รับมากที่สุด 10 อันดับแรก เป็นต้น

2. ข้อมูลกิจกรรมการบริการผู้ป่วย เป็นข้อมูลที่มีมากที่สุดในทุกโรงพยาบาล เก็บรายละเอียดการบริการผู้ป่วยทุกครั้ง ได้แก่ ข้อมูลการมาตรวจ การจ่ายยา คำปรึกษา ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฯลฯ ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วย ได้แก่ จำนวนผู้ป่วยที่มาใช้บริการตามแผนกต่าง ๆ จำนวน และสัดส่วนการตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจพิเศษ การตรวจทางรังสีวิทยา ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการต่างๆ ระยะเวลาการรอคิว เป็นต้น

3. ข้อมูลทรัพยากร เป็นข้อมูลการจัดสรรทรัพยากรในการรักษาผู้ป่วย ได้แก่ ข้อมูลตารางนัด ตารางการผ่าตัด จำนวนเตียงว่าง รายการยาที่มีในโรงพยาบาล จำนวนแพทย์สาขาต่างๆ ฯลฯ ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวนและสัดส่วน แพทย์ พยาบาล เภสัชกร และบุคลากรอื่นๆ จำนวนและสัดส่วนยา เวชภัณฑ์มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ รวมถึงการสั่งซื้อและจัดเก็บ จำนวนห้องตรวจ จำนวนเตียงผู้ป่วย จำนวนห้องผ่าตัด อัตราการครองเตียง เวลาที่ใช้ในการตรวจ การผ่าตัด การเจาะเลือด การตรวจเอ็กซเรย์ เวลาที่ว่างในตารางนัดตรวจ คิวนัด การจัดสัดส่วนการนัด จำนวนและสัดส่วนการสูญเสียทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น เวลาที่ผู้ป่วยไม่มาตามนัด เป็นต้น

4. ข้อมูลทางคลินิก เป็นข้อมูลที่ช่วยให้แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่บำบัดรักษาผู้ป่วยโดยตรงต้องใช้ เพื่อให้การดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพที่ดี ได้แก่ ประวัติการเจ็บป่วย ผลการตรวจร่างกาย การวินิจฉัย รายงานการผ่าตัด การให้การพยาบาล บันทึกทางกายภาพบำบัด ฯลฯ ข้อมูลลักษณะนี้ ใช้เพื่อสื่อสารระหว่าง แพทย์ พยาบาล และผู้มีหน้าที่บำบัดรักษาผู้ป่วย เพื่อให้รายละเอียดช่วยการตัดสินใจที่ดี

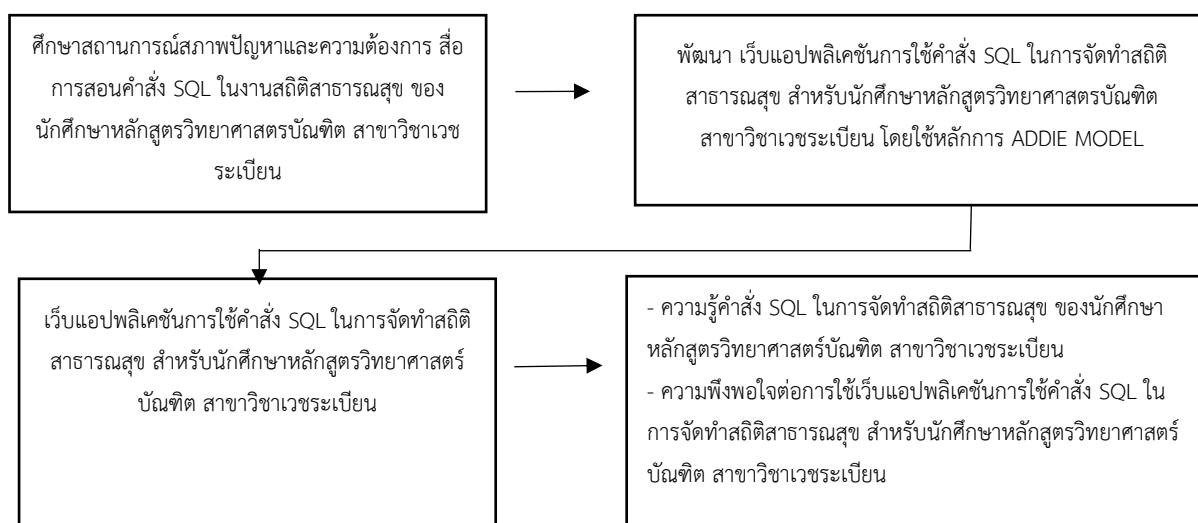
5. ข้อมูลการบริหาร เป็นข้อมูลเพื่อช่วยให้การบริหารโรงพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อมูล
ต้นทุนค่ายา ค่ารักษาต่างๆ ข้อมูล username, password ข้อมูลการ ป่วย ลา ขาด สายของบุคลากร ฯลฯ ข้อมูล
ลักษณะนี้อาจได้มาจากการบันทึก หรือได้จากการคำนวณข้อมูลอื่นๆ ประกอบกัน

6. ข้อมูลอ้างอิง เป็นข้อมูลที่ใช้เรียกดูประกอบการตัดสินใจ ได้แก่ ตารางยาที่ออกฤทธิ์รบกวนกัน รายการยาที่เป็นอันตรายได้ รายการยารักษาที่เป็นพิษได้ หรือ เบิกไม่ได้ ฯลฯ ข้อมูลนี้ส่วนใหญ่มาจากองค์กรภายนอกของโรงพยาบาล ผิดและระบบจะเป็นรับผิดชอบให้ข้อมูลกลุ่มนี้ทันสมัยอยู่เสมอ

จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดกรอบในคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสถานการณ์ สภาพปัญหาและความต้องการ สื่อการสอน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน
3. ศึกษาประสิทธิผลของเว็บแอปพลิเคชัน เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านพื้นที่ ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก จังหวัดนนทบุรี
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 38 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
3. ด้านเนื้อหา ได้แก่ ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการประเมินความรู้เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข และความพึงพอใจต่อการใช้ เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้รูปแบบสื่อการสอน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข

4. ด้านเวลา ระยะเวลาศึกษา คือ ช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเรียนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข คัดเลือกผู้ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง อย่างละ 2 คน และกลุ่มอาจารย์ที่เป็นผู้สอนการใช้คำสั่ง SQL จำนวน 3 คน
2. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน จำนวน 34 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเรียนการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม แบบประเมินคุณภาพเว็บแอปพลิเคชัน แบบทดสอบความรู้เรื่องการใช้คำสั่ง SQL และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ผู้สอน และสนทนากลุ่มนักศึกษา เพื่อให้ได้รูปแบบของเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข สำหรับใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้ สถานการณ์ และสภาพปัญหาการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขเป็นอย่างไร หากมีการจัดทำเว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขต้องการให้มีเนื้อหาอย่างไร และหากมีการจัดทำเว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ต้องการให้นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบใด

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบประเมินคุณภาพเว็บแอปพลิเคชัน แบบทดสอบความรู้เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบประเมินคุณภาพเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ในด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และด้านการใช้ประโยชน์ เป็นมาตราช่วง (Interval scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับคือ “น้อยที่สุด” ให้คะแนน 1 คะแนน “น้อย” ให้คะแนน 2 คะแนน “ปานกลาง” ให้คะแนน 3 คะแนน “มาก” ให้คะแนน 4 คะแนน และ “มากที่สุด” ให้คะแนน 5 คะแนน

2.2 แบบทดสอบความรู้เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข เป็นคำถามวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนคำสั่ง SQL ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 15 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ในด้านเนื้อหาของเว็บแอปพลิเคชัน ด้านรูปแบบลักษณะของเว็บแอปพลิเคชัน และด้านการนำไปใช้ เป็นมาตราช่วง (Interval scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับคือ “น้อยที่สุด” ให้คะแนน 1 คะแนน “น้อย” ให้คะแนน 2 คะแนน “ปานกลาง” ให้คะแนน 3 คะแนน “มาก” ให้คะแนน 4 คะแนน และ “มากที่สุด” ให้คะแนน 5 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ร่วมพิจารณาและตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อคำถามสนทนากลุ่ม แบบประเมินคุณภาพเว็บแอปพลิเคชัน แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงถึงเครื่องมือมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังใช้ เว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ซึ่งได้ค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แบบทดสอบความรู้จึงนำไปใช้ได้จริง

3. หาค่าระดับความยาก (p) และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r) พบว่ามีค่าระดับความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.80 และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r) มีค่า 0.2 ขึ้นไปทุกข้อคำถาม แบบทดสอบความรู้จึงสามารถนำไปใช้ได้

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจ เท่ากับ 0.83 ซึ่งได้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แบบประเมินความพึงพอใจจึงสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) อาจารย์ผู้สอนจำนวน 3 คน และสนทนากลุ่มนักศึกษา จำนวน 6 คน มีผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ (Moderator) เป็นผู้ตั้งประเด็นคำถามเพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลนั้น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นเห็นต่อประเด็นข้อคำถามให้ได้กว้างขวางลึกซึ้งและละเอียดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง และประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก เอกสารรับรองเลขที่

KMPHT – 66020033 โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจและผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์สภาพปัญหาการเรียน เรื่องการเขียน SQL ในงานสถิติสาธารณสุข โดยการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ เว็บแอปพลิเคชัน คำสั่ง SQL ในงานสถิติสาธารณสุข โดยใช้สถิติ Paired t-test
3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการ ใช้ เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม พบว่า สถานการณ์และสภาพปัญหาในการเรียนการสอน เรื่อง คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข พบว่า มีเนื้อหาค่อนข้างยาก ซับซ้อน ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหา จำวิธีการเขียนคำสั่งไม่ค่อยได้ และต้องใช้ความรู้ด้านสถิติสาธารณสุขร่วมด้วยทำให้เกิดความสับสนในการเขียนคำสั่ง สื่อที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนเป็นชีทที่เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเชิงวิชาการไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหา ไม่มีความน่าสนใจ หากมีการจัดทำเว็บแอปพลิเคชันสอนเรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข นักศึกษาต้องการให้มีเนื้อหาตั้งแต่ความรู้พื้นฐานด้าน SQL คำสั่งที่เกี่ยวกับสถิติสาธารณสุขต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีคำอธิบายที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ ไม่น่าเบื่อ มีตัวอย่างการใช้คำสั่ง SQL มีวิดีโอสอนเขียนอย่างละเอียด มีตัวอย่างให้การใช้คำสั่ง มีการดูภาพเคลื่อนไหว คำอธิบาย ตัวอย่างการใช้คำสั่ง และเนื้อหาต้องมีความเชื่อมโยงกัน

2. ผลการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือตามหลักการ ADDIE Model ของ Roderic Sims (Pijittra Pongpanit, Sited in Jongburanasit, 2019) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการศึกษาเอกสารการเรียนเดิมในหัวข้อ การใช้คำสั่ง SQL ของรายวิชาระบบจัดการฐานข้อมูลด้านเวชระเบียน วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียน เรื่องการใช้คำสั่ง SQL

2.2 การออกแบบ (Design) โดยการร่างแบบเว็บแอปพลิเคชันโดยการจัดลำดับเนื้อหา ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำสั่ง SQL ประกอบไปด้วย ภาษา SQL เบื้องต้น คำสั่งเชิงสถิติ (Aggregate Functions) คำสั่งเชิงเงื่อนไข (Conditional Functions) คำสั่งการเชื่อมตาราง (Join) การจัดเรียงข้อมูล (Sorting) การจัดการข้อความ (String Functions) ออกแบบหน้าจอการแสดงผลให้มีความน่าสนใจ ออกแบบตัวอักษรให้อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถเลือกบทเรียนที่จะเข้าศึกษาได้

2.3 การพัฒนา (Development) โดยการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ออกแบบให้มีการแสดงผลผ่านเว็บเบราว์เซอร์ โดยใช้โปรแกรม Glide app นำเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข

2.4 การดำเนินการ (Implementation) นำเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.5 ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดผลหลังจากการนำ เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข โดยวัดความรู้และความพึงพอใจ

3. ศึกษาประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน พบว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข (n=34)

รายการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t-test	P-value
คะแนนก่อนใช้เว็บแอปพลิเคชัน	34	7.26	2.21	-	0.01
คะแนนหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน	34	12.52	2.67	10.52*	

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความแตกต่างของคะแนนสอบก่อนใช้เว็บแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.26 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจากการใช้เว็บแอปพลิเคชันมีค่าเฉลี่ย 12.52 คะแนนอยู่ในระดับสูง เปรียบเทียบโดยใช้ค่าสถิติ Paired sample t-test ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน แสดงว่าคะแนนสอบหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขมีมากกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจหลังการใช้ เว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจต่อเว็บแอปพลิเคชัน การใช้ SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม (n=34)

รายการ	ความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
1.ด้านเนื้อหา	4.31	0.69	มาก
2.ด้านการออกแบบ	4.18	0.76	มาก
3.ด้านการนำไปใช้	4.21	0.79	มาก
รวม	4.22	0.75	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.79) และด้านการออกแบบมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สถานการณ์สภาพปัญหาและความต้องการ สื่อการสอน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข พบว่ามีเนื้อหาค่อนข้างยาก ซับซ้อน ไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหา จำวิธีการเขียนคำสั่งไม่ค่อยได้ และต้องใช้ความรู้ด้านสถิติสาธารณสุขร่วมด้วยทำให้เกิดความสับสนในการเขียนคำสั่ง สื่อประกอบการเรียนการสอนไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งเนื้อหาจะเป็นเชิงวิชาการ ไม่มีความน่าสนใจมากนัก หากมีการจัดทำเว็บแอป

พลีเคชันสอนเรื่องการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขผู้ร่วมสนทนากลุ่มต้องการให้มีเนื้อหาตั้งแต่ความรู้พื้นฐานด้าน SQL คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับสถิติสาธารณสุขต่างๆที่สามารถนำไปใช้ได้จริง มีคำอธิบายที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ ไม่น่าเบื่อ มีตัวอย่างการใช้คำสั่ง SQL มีวิดีโอสอนเขียนอย่างละเอียด มีตัวอย่างให้การใช้คำสั่ง มีการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว คำอธิบาย ตัวอย่างการใช้คำสั่ง และเนื้อหาต้องมีความเชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Rattapakdee and Nonsila (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบ LINE Chat bot เพื่อค้นหาานิยามและสูตรสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาเวชระเบียน ชั้นปีที่ 2 ” ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์ สภาพปัญหาแหล่งการเรียนรู้ นิยามและสูตรสถิติทางสาธารณสุขรูปแบบเดิมและความต้องการแหล่งการเรียนรู้ นิยามและสูตรสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเวชระเบียน ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565 พบว่ารูปแบบเดิมเป็นรูปแบบสไลด์ PowerPoint มีเนื้อหาที่มากเกินไป ตัวหนังสือขนาดเล็กทำให้ไม่สามารถจับใจความเนื้อหาวิชาสถิติสาธารณสุขได้ และมีการค้นหาเนื้อหาเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตไม่พบ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาต้องการแหล่งการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาครบถ้วน ถูกต้อง ใช้งานได้ง่าย สะดวกต่อการใช้งาน สามารถค้นหาคำที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เพื่อใช้ในการทบทวนบทเรียน

2. ผลการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน ได้พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข เพื่อเป็นสื่อการสอนและทบทวนให้กับนักศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะในด้านการเขียนคำสั่ง SQL โดยตัวแอปจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำสั่ง SQL ตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงการเขียนคำสั่งที่ยากๆ ซึ่งในตัวแอปมีการจัดทำหน้าต่างเมนูที่น่าสนใจและสามารถเลือกบทที่ต้องการได้สะดวก เข้าถึงได้ง่าย มีคลิปวิดีโอตัวอย่างในการเขียนคำสั่ง SQL ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากเว็บแอปสามารถเข้าถึงได้ง่ายสามารถเปิดใช้งานได้สะดวกและทบทวนบทเรียน SQL ได้ในทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ngamwannakorn (2019) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับนักสารสนเทศ โดยมีเนื้อหา ดังนี้ คำศัพท์น่ารู้ วลีนำจาก บทสนทนา และแบบทดสอบ เนื้อหาแต่ละหมวดในแอปพลิเคชันที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยอ้างอิงจากเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักสารสนเทศ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน เพราะรูปแบบในการแสดงผลเป็นวิธีที่น่าสนใจ ในการนำมาใช้กับการเรียนรู้ของนักศึกษา และเจ้าหน้าที่ ครูบรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด และช่วยให้มีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษในห้องสมุดได้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่เนื่องจากอุปกรณ์เคลื่อนที่สามารถพกพาได้ง่ายและมีความสะดวก ใ้ใช้งานทุกที่ทุกเวลาอย่างแท้จริง ช่วยให้ผู้ใช้สามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนด้วยตัวเอง ผ่านแอปพลิเคชันได้บ่อยครั้งตามต้องการซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้เข้าใจและสามารถช่วยให้มีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษในห้องสมุดได้ดีขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง ใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน พบว่าผลการ

เปรียบเทียบพบว่าความแตกต่างของคะแนนสอบก่อนใช้เว็บแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ย 7.26 และหลังจากการใช้เว็บแอปพลิเคชันมีค่าเฉลี่ย 12.52 เปรียบเทียบโดยใช้ค่าสถิติ Paired sample t-test ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน แสดงว่าคะแนนสอบหลังใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขมีมากกว่าก่อนใช้ เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก เว็บแอปพลิเคชัน ช่วยในการทบทวนบทเรียนเกี่ยวกับการใช้คำสั่ง SQL ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prewthaisong (2016) เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์ ผ่านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ในรายวิชาฟิสิกส์ ลอจิก โดยได้ผลวิจัย ดังนี้ นักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ที่เรียนด้วย บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ในรายวิชาฟิสิกส์ลอจิก มี คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็น ไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ การนำบทเรียนออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือ ช่วยสอน ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจขึ้นนักศึกษา สามารถทบทวนความรู้ ได้ตลอด เวลา อีกทั้งยังสามารถอ่าน บทเรียนก่อนล่วงหน้าเพื่อเตรียมตัวในการเข้าชั้นเรียนต่อไป และแสดงให้เห็น ถึงความสอดคล้องกันระหว่างการเรียนในชั้น เรียนกับการเรียนผ่านบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ควบคู่กันไป จากการตรวจสอบการเข้าเรียนบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยเก็บสถิติจากไฟล์ประวัติการเข้าสู่ระบบทุกครั้งพบว่า นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงสุดของห้าอันดับ แรกเฉลี่ยอยู่ที่ 73.5 ซึ่งเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่า การเรียน ด้วยบทเรียนออนไลน์นี้อย่างสม่ำเสมอและทำแบบฝึกหัดหลังเรียน ทุกครั้ง จะช่วยส่งเสริมให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น อีกทั้งยังตอบ คำถามในชั้นเรียนได้ถูก ต้อง นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะเข้าชั้นเรียนมากขึ้น และจากการ ประเมินผลการทดสอบหลัง เรียนพบว่า มีจำนวนนักศึกษาที่สอบผ่านโดยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสามารถสอบ ผ่านในรายวิชาฟิสิกส์ลอจิกนี้ได้ทุกคน

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติ สาธารณสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการใช้เว็บแอปพลิเคชัน ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก รองลงมาคือด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก และด้านการออกแบบมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น การใช้เว็บแอปพลิเคชัน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับ การศึกษาของ Suwanno (2020) เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษาบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จากการประเมินพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจเป็น อันดับแรกคือ ด้านประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการออกแบบบทเรียน/แอปพลิเคชัน และด้านเนื้อหาบทเรียน อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

นวัตกรรมที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้คือ เว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติ สาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ 1) หน้าหลัก ในการเข้าสู่บทเรียน 2) บทเรียน จำนวน 6 บท ได้แก่ บทที่ 1 SQL เบื้องต้น บทที่ 2 คำสั่งเชิงสถิติ

บทที่ 3 คำสั่งเชิงเงื่อนไข บทที่ 4 คำสั่งการเชื่อมตาราง บทที่ 5 การจัดเรียงข้อมูล บทที่ 6 การจัดการข้อความ ซึ่งแต่ละบทจะมีวิดีโอ ตัวอย่างการเขียนคำสั่ง SQL พร้อมฐานข้อมูลให้ฝึกเขียนคำสั่งตามวิดีโอ 3) แบบทดสอบหลังบทเรียน เป็นแบบทดสอบความเข้าใจการเขียนคำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสารสนเทศสุข แบบทดสอบเป็นลักษณะปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ พร้อมแจ้งผลคะแนน ขั้นตอนการใช้งานเว็บแอปพลิเคชันสะดวก ไม่ซับซ้อน โดยเริ่มต้นที่เมนูการเข้าสู่บทเรียน การเลือกบทเรียน เนื้อหาในบทเรียน และแบบทดสอบหลังบทเรียน ดังแสดงในภาพที่ 2-5

ภาพที่ 2 หน้าแรกของเว็บแอปพลิเคชัน

ภาพที่ 3 หน้าเลือกบทเรียน

ภาพที่ 4 เนื้อหาภายในบทเรียน

ภาพที่ 5 แบบทดสอบหลังบทเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน การใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน สามารถช่วยทบทวนบทเรียน เรื่อง การใช้คำสั่ง SQL ได้

2. เว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเวชระเบียน สามารถช่วยให้นักศึกษาสาขาวิชาเวชระเบียน พัฒนาทักษะในการเขียนคำสั่ง SQL ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุข ให้สามารถไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นๆ ได้

2. ควรพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการใช้คำสั่ง SQL ในการจัดทำสถิติสาธารณสุขให้มีความน่าสนใจทันสมัยในการใช้งานมากยิ่งขึ้น และการตอบโต้กับผู้ใช้งานได้หลายรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- Jongburanasit, S. (2019). *The use of ADDIE Model for the Improvement and Development of Teaching and Learning Chinese Language to Conform with the Learning in the 21st Century*. The 2nd National Conference on humanities and social sciences, 667-679. Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University.
- Ngamwannakorn, C. (2019). *Development of a Learning Application on Mobile Device in English for Information Officer*. [Yala Rajabhat University].
<https://wb.yru.ac.th/handle/yru/5356>
- Office of the National Education Commission. (2002). *National Education Act B.E. 2542 and Amendments (No. 2) B.E. 2545*. https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf
- Onthum, Y. (2019). The organization of data for statistics. *Journal of Health Research*, 1(1), 61-68.
- Phongcharoen, C. (2017). *Effects of Using Problem Solving Process with Web Application for Education to Enhance Web Programming Ability in Matthayom 5 Students*. [Master of Education, Silpakorn University]. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1509/1/58257401.pdf>
- Prewthaisong, K. (2016). Comparison of Learning Achievement of Undergraduate Mechatronics Engineering Students by Learning Online E-learning Course on Fuzzy Logic. *Journal of Thonburi University*, 10(2), 1-7.

- Rattapakdee, N. and Nonsila, J. (2021). *Development of a LINE Chat bot for Searching Public Health Statistics Definitions and Formulas of Diploma of Medical Record Students*. [Bachelor of Public Health Program in Medical Record, Kanchanabhisek College of Medical and Public Health Technology, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute].
Retrieved from <https://human.skru.ac.th/husoconference/conf/P7.pdf>
- Suwanno, P. (2020). The Development of Application Learning in Educational Research on the Android operating system for fourth year Student Yala Rajabhat. *E-Journal of Media Innovation and Creative Education*, 3(1), 38-49.

บทความวิจัย (Research Article)

กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET)
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น

Strategies for Developing Non-Formal Education at the Basic Education
Level to Raise Academic Achievement Results in Nation Educational
Tests (N-Net) of the Center for Non-Formal and Informal Education,
Ban Fang District, Khon Kaen Province

นุรัต วรกฎ¹

Nurat Worakot¹

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น¹

Non-Formal and Informal Education Center, Ban Fang District, Khon Kaen Province¹

Received: February 6, 2024 Revised: February 28, 2024, Accepted: March 2, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) 3) ศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ และ 4) ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์ และระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงกลยุทธ์ ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านฝาง มี 3 ด้าน รวมจำนวน 7 กลยุทธ์ คือ 1. ด้านการบริหารจัดการมี 3 กลยุทธ์ คือ 1) การนิเทศภายในสถานศึกษา 2) การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ(PLC) และ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการพัฒนาคุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning 2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน 3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 2 กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ 2) พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล การประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการใช้กลยุทธ์ พบว่า 1) ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) ผลการจัดการเรียนรู้ของครูมีคุณภาพระดับมาก 3) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ 2) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์มีประสิทธิภาพร้อยละ 99.02

คำสำคัญ: กลยุทธ์, ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ, การศึกษานอกระบบ

¹ Corresponding author, Tel. 081-0497437, Email: nuratkawin@gmail.com

Abstract

This research has a purpose: 1) Study the problem of raising academic achievement levels. 2) Develop strategies for developing non-formal education at the basic education level. To raise academic achievement National educational test results (N-NET). 3) Study the results of using strategies. 4) To evaluate and improve strategies. The research method used is research and development (Research and Development: R&D) carried out in 4 phases: Phase 1 Study of problem conditions and development guidelines; Phase 2 Strategy development Phase; 3 Experimentation and evaluation of strategy use. Phase; 4 Evaluation of efficiency and improvement of strategies. The results of the research found that strategies for developing non-formal education at the basic education level to raise academic achievement. The results of the National Education Test (N-NET) of the Non-Formal and Informal Education Center, Ban Fang District, have 3 areas, a total of 7 strategies: 1. On the management side, there are 3 strategies: 1) Supervision within the educational institution. 2) Promoting professional communities (PLC). 3) Developing school curriculum. 2. In terms of developing teacher quality, there are 2 strategies: 1) Encourage teachers to organize teaching using Active Learning, 2) Encourage teachers to conduct research in the classroom. 3. In terms of student quality development, there are 2 parts: 1) Develop a student care and assistance system to be effective and continuous. 2) Develop individual student academic skills. The suitability assessment was at the highest level. The results of using the strategy found that; 1) teachers are at a high level of satisfaction. 2) the results of teachers' learning management are of high quality. 3) students have academic achievement. National educational test results (N-NET) Academic Year 2022 Higher than academic year 2021 at all levels. 2) Learners have the highest level of satisfaction, and the strategy was 99.02 percent effective.

Keywords: Strategy, Raising Academic Achievement, N-NET, Non-Formal Education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่เดิมการศึกษาอาจมุ่งเน้นเพียงให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านออกเขียนได้ หรือคิดเป็น เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติและการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน ผู้เรียนจะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) แต่จะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูคอยออกแบบการเรียนรู้เพื่อช่วยผู้เรียนให้บรรลุผล ในลักษณะการเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) (นพพร ชลารักษ์, 2558) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลที่กำลังมาทั้งหมดข้างต้น ประกอบกับในปีงบประมาณ

2564 ได้เป็นสถานศึกษานำร่องการทดลองใช้ ว.PA ของสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงเกิดแรงบันดาลใจในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาสถานศึกษา โดยคิดค้นกระบวนการที่หลากหลาย มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เป็นหลัก เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและคิดค้นกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาที่ตรงประเด็น ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จากเอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา(Self-Assessment Report : SAR) ปี 2562 และเอกสารรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562 (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง ,2563) ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) ร่วมกับครูและบุคลากรพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบที่จำเป็นต้องพัฒนาเร่งด่วน คือ การจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของผู้เรียนทั้ง 3 ระดับ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับประเทศ มีจำนวนรายวิชาที่ผ่านค่าเป้าหมายระดับประเทศน้อย(สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562) และจากการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น พบว่ามีจุดอ่อนในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน พบว่า 1) ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ย้อนหลัง 2 ปี ต่ำไม่มีรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ ผ่านค่าเป้าหมายมาตรฐานขั้นต่ำระดับประเทศ 2) สถิติร้อยละการเข้าสอบปลายภาคเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ เข้าสอบเพียงร้อยละ 61 3) ผู้เรียนขาดทักษะการคิด วิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะทางวิชาการ 4) ผู้เรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาที่ส่งต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ อรสา ดีทุ่ง (2558) ได้ศึกษากลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า ปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร และจำเริญ จิตรหลัง (2562) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาและเอกสารผลการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนจากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่ามีสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการพัฒนาครู ด้านผู้ปกครองและ ด้านการบริหารจัดการ

2. ด้านครู พบว่า 1) ครูขาดความตระหนัก เนื่องจากเป็นครูที่ปฏิบัติงานมานาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตามหน้าที่และขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจ ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน 2) ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นรูปแบบเดิม ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วม ขาดการเสริมแรง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ 3) ครูขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 4) ครูขาดการแนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ 5) ครูขาดการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ แสนคุ้ม (2561) ได้ศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา ได้สร้างนวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดย

เริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ และวิจัยในชั้นเรียน การกำกับนิเทศการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและ การให้ความช่วยเหลือ และมีขั้นตอนการพัฒนาตามลำดับ

3. ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา พบว่า 1) ขาดระบบนิเทศห้องเรียนช่วยเหลือ แนะนำ และการเสริมสร้างขวัญกำลังใจครู ในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 2) ขาดแนวทางช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ 3) ขาดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ขาดการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 5) ขาดกระบวนการจัดการความรู้หรือกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 6) ขาดสื่อหรือนวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้และทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล (ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง, 2563) สอดคล้องกับ Price (2001) ได้ศึกษา การนำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยใช้กรณีตัวอย่าง จากเขตพื้นที่ของโรงเรียน 3 เขต พบว่า การที่จะดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้นั้น จะต้องแบ่งการพัฒนออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยกระบวนการสร้างพลังการเรียนรู้ การสร้างการรับรู้ให้ผู้ร่วมงานในมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา สร้างความร่วมมือร่วมใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินงานและอภิวัฒน์ แส่นคัม (2561) ได้ศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้สร้างนวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม “School Test” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีเป้าหมายดำเนินการการพัฒนาแบบองค์รวมทั้ง 3 ด้านไปพร้อมกัน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ จึงได้คิดค้นนวัตกรรมหรือแนวทางการพัฒนาโดยดำเนินการ ศึกษาวิจัยพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ที่มุ่งพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพครู และคุณภาพผู้เรียน เพราะหัวใจสำคัญของการพัฒนาคือการมุ่งพัฒนาที่ตัวผู้เรียนให้ได้รับความช่วยเหลือทางการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินโยบาย (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินโยบาย (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบหรือกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินโยบาย (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา เช่น เอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา(Self-Assessment Report : SAR) รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ รายงานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินโยบาย (N-NET) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ โดยใช้วิธีการบรรยายแบบอุปนัยวิเคราะห์ จากเอกสาร

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 พัฒนากลยุทธ์

2.1 ศึกษาประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ โดย

2.1.1 วิเคราะห์ประเด็นจากผลการศึกษาสภาพปัญหา ในระยะที่ 1 การศึกษาเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2.1.2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความงานวิจัย ทั้งภายในและต่างประเทศ โดยการนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่

2.1.3 การศึกษาพฤติกรรมสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) อยู่ในระดับสูงสุดในพื้นที่สรุปผลการวิเคราะห์เป็นสารสนเทศเพื่อกำหนดประเด็นการยกร่างกลยุทธ์

2.2 ดำเนินการร่างกลยุทธ์

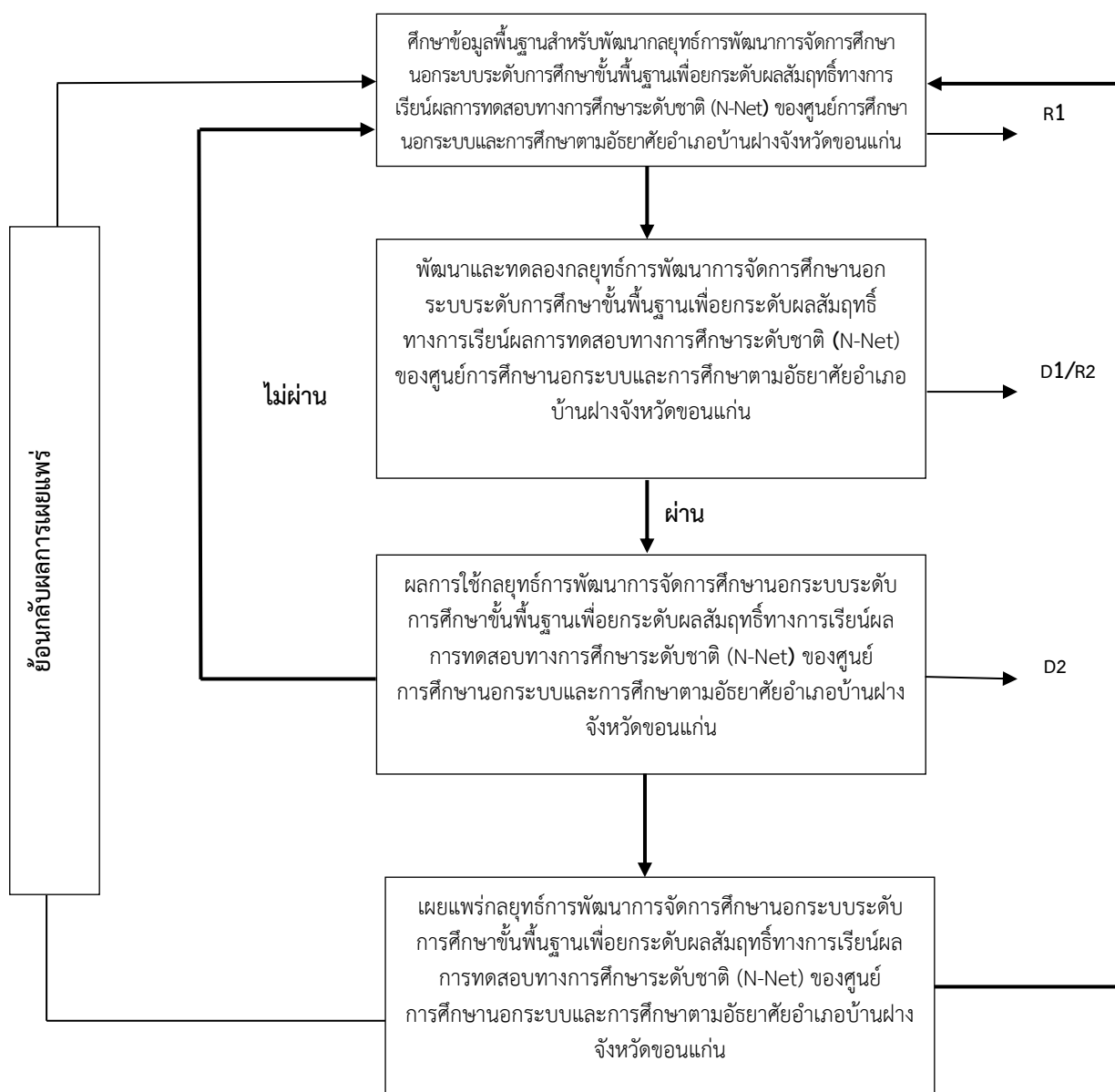
2.3 ตรวจสอบและพัฒนากลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญให้เป็นฉบับสมบูรณ์นำไปจัดทำรูปเล่มคู่มือ

2.4 การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยการนำไปสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์

ขั้นที่ 4 ประเมินรับรองและปรับปรุงให้สมบูรณ์ นำไปเผยแพร่

จากนั้นผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการระเบียบแบบวิจัยและพัฒนา;(Research and Development: R&D) ในการศึกษาวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดิผลารทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดย(R1) ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D1) ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น (R2) ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์ (D2) ระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์ และเผยแพร่ ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบแบบวิจัยและพัฒนา;(Research and Development : R&D) 4 ระยะ จำนวน 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

Research 1 : R1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2563-กันยายน พ.ศ.2563

Development 1: D1 ระยะที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2563-มีนาคม พ.ศ.2564

วงรอบที่ 2

Research 2: R2 ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2564-มิถุนายน พ.ศ. 2565

Development 2: D2 ระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2565- มกราคม พ.ศ.2566

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 7 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 23 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มประชากรทั้งหมด

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์

2.1 การศึกษาพหุกรณี(Multi case Studies) สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน การศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) อยู่ในระดับสูงสุด โดยการสัมภาษณ์

2.1.1 ประชากร ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอเขาสวนกวาง และอำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแต่ละ 1 คน และครูผู้สอน จำนวนแต่ละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มประชากรทั้งหมด

2.2 การศึกษาความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยการสอบถาม

2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น จำนวน รวมทั้งสิ้น 469 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น จำนวน 52 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive
sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนแต่ละ 1 คน และครูผู้สอน จำนวนแต่ละ 1 คน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผล

3.1 การประเมินผลความพึงพอใจของครูและบุคลากร โดยการสอบถาม

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
ข้าราชการครู จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 7 คน รวม
จำนวนทั้งสิ้น 23 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับประชากรทั้งหมด

3.2 การประเมินความพึงพอใจผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความช่วยเหลือของครู
ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จบการศึกษา
และเข้าทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (N-NET) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 90 คน
ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 43 คน และระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 42 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากับประชากรทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาและส่งผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้การศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net) ของ
สถานศึกษา ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (N-Net)
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2) แบบบันทึกการประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

3) แบบแบบประเมินความเหมาะสมการตรวจสอบ ร่างกลยุทธ์

4) แบบสอบถามความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ของกลยุทธ์

5) แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อกลยุทธ์

6) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูผู้สอน

7) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความ
ช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

8) แบบสอบถามเพื่อประเมินยืนยันกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้พัฒนาจากกรอบการพัฒนาเครื่องมือของ ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์
ร่วมพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

พิจารณาประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ข้อคำถามของแบบประเมินว่ามีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล การแจกแจงความถี่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) พร้อมอธิบายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 1; การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ มีสภาพปัญหา พบว่า ขาดระบบนิเทศห้องเรียนช่วยเหลือ แนะนำการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ขาดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขาดกระบวนการจัดการความรู้หรือกระบวนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน และขาดสื่อหรือนวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้และทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล 2) ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูขาดความตระหนัก ครูขาดทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเดิมผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วม ขาดการเสริมแรง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูขาดการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ย้อนหลัง 2 ปี ต่ำ มีรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ผ่านเป้าหมายมาตรฐานขั้นต่ำระดับประเทศน้อย ร้อยละการเข้าสอบปลายภาคเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงทักษะทางวิชาการ และ ผู้เรียนมีสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่ 2 การดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนา มีจำนวน 3 ด้าน มีกลยุทธ์ดำเนินการจำนวน 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 3 กลยุทธ์ คือ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ (PLC) กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา คุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่าง 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล เมื่อนำกลยุทธ์ไปประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่ามีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยภาพรวมร้อยละ 97.07 และ การประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์ โดยการสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 52 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D. = 0.47)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่3;การทดลองและประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ของครูและบุคลากร สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.=0.44) โดยด้านความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อการใช้กลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.44) สูงกว่าด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบคู่มือกลยุทธ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.44) 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความเข้าใจผู้เรียน มีการใช้ภาษาที่เหมาะสม จูงใจให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D.=0.29)รองลงมาคือ วิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ มีความท้าทายและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย สภาพ และพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=0.39)และมีการวัดประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เช่น การใช้คำถาม แบบทดสอบ การปฏิบัติ ฯลฯ, กระตุ้นให้ผู้เรียนมั่นใจ มีอิสระในการคิดหรือทดลอง และรับรู้ความสามารถของตนเองและสร้างบรรยากาศชั้นเรียน ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา2565 พบว่า ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ มีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมเพิ่มขึ้นจำนวน 10.87 คะแนน โดยระดับที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 13.75 คะแนน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 11.85 คะแนน และระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 7.02 คะแนน ตามลำดับ 4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือ พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D.=0.45) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านการเยี่ยมบ้านผู้เรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D.=0.39) รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะวิชาการโดยใช้สื่อเอกสารพัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.47) และการจัดการเรียนรู้ของครู กับ ด้านการใช้ Application Onie PROM CARE

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะที่4 ประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญยืนยันมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 99.02 ด้านที่มีประสิทธิภาพ

สูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครู ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สรุปได้ว่า มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ และนำเสนอใจควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 3 ด้าน มีกลยุทธ์ดำเนินการจำนวน 7 กลยุทธ์ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 3 กลยุทธ์ คือ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การนิเทศภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมชุมชนวิชาชีพ(PLC) กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา คุณภาพครู มี 2 กลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง และ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาทักษะวิชาการผู้เรียนรายบุคคล เมื่อนำไปประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยภาพรวมร้อยละ 97.07 และ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 26 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 52 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D. = 0.47) สอดคล้องกับ สุริวัลย์ ลิ้มพิพัฒนกุล (บทคัดย่อ, 2562) ได้ศึกษา แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-NET ของสถานศึกษา ที่มีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการ A – I – C (A : Appreciation, I : Influence, C : Control) เป็นแนวทางในการศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-Net ของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษารายผลการทดสอบ N-Net ของสถานศึกษาย้อนหลัง 2 ภาคเรียน จากนั้นจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลผลการทดสอบ N-Net ย้อนหลัง จนได้บทสรุปและนำรูปแบบที่สถานศึกษาดำเนินการจนประสบความสำเร็จมากำหนดเพื่อใช้ เป็นแนวทางของสถานศึกษาต่อไป ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารต้องนำผลสัมฤทธิ์ของภาคเรียนที่ผ่านมาใช้ในการวิเคราะห์วางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ดีขึ้น รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญด้านการติดตามผู้เรียนร่วมกับผู้สอน จัดระบบ การนิเทศภายในให้สามารถช่วยเหลือครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งที่มีการพบกลุ่ม สนับสนุน งบประมาณ การจัดกิจกรรมเติมเต็มความรู้ การสอนเสริมในรายวิชาที่ยาก การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการทุกภาคเรียน การพัฒนาผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่หลากหลายในการจัด กระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนมีการออกแบบการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียนและการใช้สื่อเทคโนโลยี

มาเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ผู้สอนต้องรู้จักค้นหาข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน มีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ การติดตามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ตั้งศักยภาพแต่ละบุคคล และรู้ถึงวิธีการจัดการกับผู้เรียนแต่ละคน ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำผลการวิเคราะห์นั้นมาจัดทำแผนการ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning การจัดกิจกรรมเสริมให้กับผู้เรียน 3) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีวิธีการ เรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด การศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-Net นั้น สถานศึกษาควรพัฒนาผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างผู้สอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) การ ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะตัวรายบุคคลกับผู้เรียนที่เรียนไม่ทันหรือเรียนอ่อน แม้แต่การจัดเป็นตัวรายวิชา (วิชาที่ยาก) หรือจัดเป็น สอนเสริม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการทำข้อสอบ รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ปัญหาในรายตำบล โดยผู้บริหารควรออกนิเทศ และนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาจากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพอย่าง

2. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากรมีความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning)ของครูผู้สอน สังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด ปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา2565 พบว่า ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ระดับ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ปีการศึกษา2565 สูงกว่าปีการศึกษา 2564 ทุกระดับ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการให้ความช่วยเหลือของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการการศึกษาระดับชาติด(N-NET) ผลการการดำเนินการสามารถแก้ไขปัญหาและส่งผลให้การจัดศึกษามีคุณภาพแบบองค์รวม เกิดผลลัพธ์ ดังนี้

2.1 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาการและช่วยเหลือตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (N-NET) สูงขึ้นทุกรายวิชา ทุกระดับการศึกษา ส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการได้รับความช่วยเหลือจากระบบช่วยเหลือผู้เรียนที่ดำเนินการตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสนุกสนานอยากเรียนรู้ สอดคล้องกับ อารียา โสมาบุตร(บทคัดย่อ,2562) ได้ศึกษาผล การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน วิชาฟิสิกส์ เรื่อง งานและพลังงานและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนของ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูกระดึงวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก

2.2 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับครู เมื่อครูได้รับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) และ การวิจัยในชั้นเรียนส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ครูมีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้วย กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูได้รับการช่วยเหลือจากการนิเทศ แนะนำของผู้บริหาร และมีการนำผลจัดการเรียนรู้มาพัฒนาต่อเนื่องด้วย กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดการความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องร่วมกันด้วยกระบวนการชุมชน วิชาชีพ PLC สอดคล้องกับ อรไท แสงลุน (2564) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการ วิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครู 2) การ สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ 4) ประเมิน รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาสาสมัคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัด สุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ผลการวิจัย ผลการ ทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่าน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้ การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มากกว่า เกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 70.0 (3.50 คะแนนขึ้นไป) เท่ากับ 0.86 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริม ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ วิรัตน์ แก้วสุด และคณะ(2561) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อศึกษาผลการทดลอง ใช้รูปแบบการนิเทศ PPDER เพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศไปใช้ และ 4) การประเมินผล รูปแบบการนิเทศ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปี การศึกษา 2561 จำนวน 25 โรงเรียน ครูจำนวน 125 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการนิเทศ และ 5) การวัดผลประเมินผล กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การเตรียมการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ และ 4) การวัดประเมินผล การนิเทศ และ5) การรายงานผลการนิเทศ 2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ มีดังนี้ 2.1 ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC ของครูผู้สอนหลังนิเทศสูงกว่าก่อน

นิเทศ ร้อยละ 70 ครูผู้สอนมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากและสามารถนำแผนไปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active และพัฒนา Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสามารถในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมากที่สุด และครูมีผลงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) อันเกิดจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ เน้นกระบวนการ PLC อยู่ในระดับดีเยี่ยม

2.3 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับสถานศึกษา นวัตกรรม กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ(N-NET) เป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ได้จริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเป็นกลยุทธ์คิดค้นเพื่อมุ่งพัฒนา ให้เกิดการพัฒนารูปแบบองค์รวม ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ จำเริญ จิตรหลัง (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาและร่างกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย กลยุทธ์จำนวน 3 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ 2) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และ 3) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพ

3. การประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญยืนยันมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 99.02 สรุปได้ว่า มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง มีกระบวนการคิดค้นและพัฒนากลยุทธ์ซึ่งได้จาก 1) การศึกษาศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ทั้งภายในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางหรือกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) การศึกษาพหุกรณี (Multi case Studies) สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติ (N-NET) สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับสูงสุด 3)การสัมภาษณ์ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง และ4) การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดทำกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการประเมินผลการทดลองใช้ และนำผลมาให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันประสิทธิภาพ ส่งผลให้ กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีประสิทธิภาพทุกกลยุทธ์ สอดคล้องกับจำเริญ จิตรหลัง (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย การตรวจสอบประสิทธิภาพของกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการ ศึกษา ระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การ

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และกลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในภาพรวมทั้งในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ความเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและความถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการนำกลยุทธ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ไปปฏิบัตินั้น ผู้รับผิดชอบ ต้องทำความเข้าใจกลยุทธ์ (Under Standing Strategy) โดยศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าหมายวิธีดำเนินการ และตัวชี้วัดเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการ เมื่อศึกษารายละเอียดการปฏิบัติดีแล้ว จึงดำเนินการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยนำกระบวนการ PDCA เข้ามาใช้ในการควบคุม กระบวนการดำเนินงานรายกลยุทธ์ทั้ง 7 กลยุทธ์ ดังนี้

1. **ขั้นวางแผนการดำเนินงาน (Plan)** ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ (Planning the Action Plan) การนำกลยุทธ์ไปดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินงานโดยบุคคลเพียงคนเดียวที่ รับทราบ วิสัยทัศน์แล้วนำไปปฏิบัติการทำงานเป็นทีมในลักษณะของโครงการ/กิจกรรมที่ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติเป็นรูปแบบที่นิยมในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนโครงการให้สอดคล้อง กับแผนงบประมาณ กำลังคนและระยะเวลา ที่สำคัญทีมงานต้องระดมความคิดในการวางแผนปฏิบัติการที่เป็น รูปธรรม โดยกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน ตลอดจน กำหนดแนวทาง ในการประเมินและตรวจสอบความสำเร็จในการดำเนินงานและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

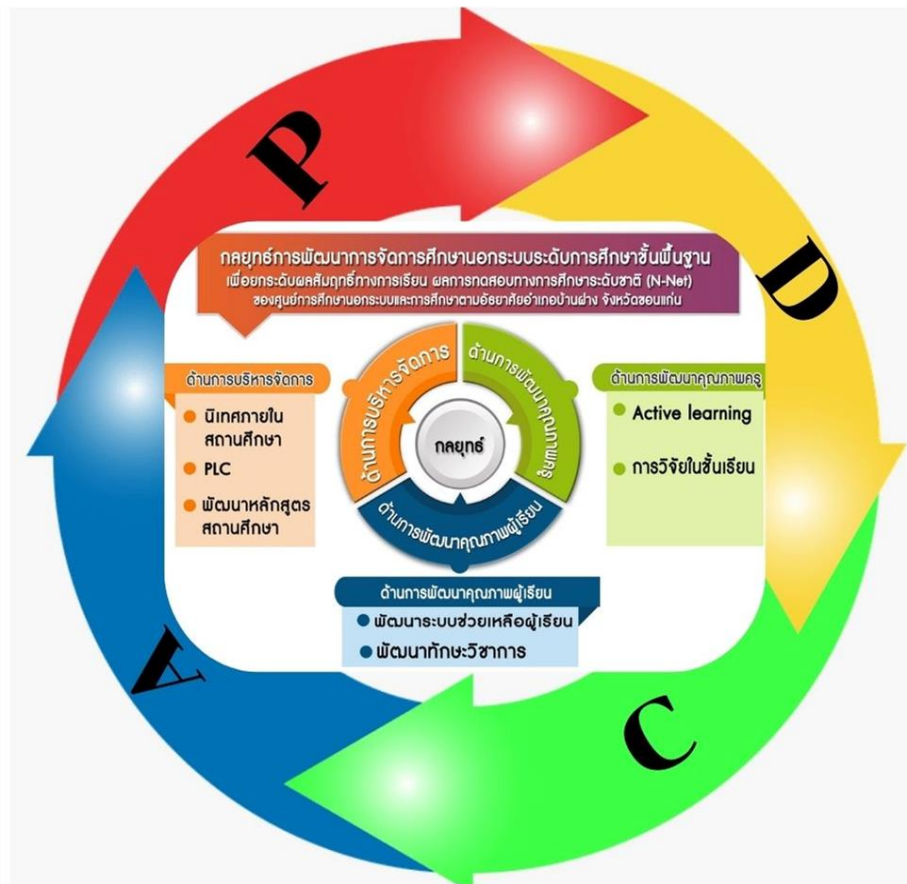
2. **ขั้นดำเนินงาน (DO)** ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ต้องตรวจสอบความพร้อมของโครงการ/ กิจกรรม และเริ่มดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน นำผลการดำเนินงาน ทุกกลยุทธ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามประเด็นที่ ค้นพบ เช่น การจัดการเรียนรู้ของครู การพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนระหว่างเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่าง เต็มศักยภาพ การสร้างสื่อ นวัตกรรมประกอบการพัฒนาตามกลยุทธ์ เป็นต้น

3. **ขั้นตรวจสอบ (Check)** ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 การประเมินผลตามเป้าหมายและตัวชี้วัดกลยุทธ์ โดยการตรวจสอบเชิงปริมาณจำนวนผลผลิต ตามเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละกลยุทธ์

3.2 การประเมินผลตามกลยุทธ์ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่กำหนดไว้ในคู่มือกลยุทธ์การพัฒนา การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

4. **ขั้นพัฒนา ปรับปรุง (Action)** ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมต้องติดตามและตรวจสอบผลลัพธ์จาก ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาวิเคราะห์และประเมินผลว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ PLC เพื่อกำหนด แนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพขึ้น และดำเนินการพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการประเมิน สรุปแนวทางควบคุมกระบวนการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการ PDCA ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลกระบวนการ PDCA ในการควบคุมกระบวนการดำเนินงานตามกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอไว้ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำกลยุทธ์ไปใช้อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนากลยุทธ์เพิ่มเติมตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย สังคมโลกและสังคมปัจจุบัน รวมถึงบริบทผู้เรียนที่เข้ามาเรียนในแต่ละปีการศึกษา ที่มีความแตกต่างกัน ในบริบทสถานศึกษา
2. สถานศึกษาแห่งอื่นควรนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาตนเอง ซึ่งการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติควรมีการประชุม วางแผน ชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากร จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้สอดคล้องกับกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (N-NET) จัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ ตามแผนกลยุทธ์ นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลสำเร็จของกลยุทธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามกลยุทธ์

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาควรได้รับการพิจารณาความดีความชอบให้สอดคล้องกับความสามารถในการสอนเพื่อ ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

4. ในการพัฒนานักกลยุทธ์ไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ควรมีการบูรณาการแต่ละกลยุทธ์ให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม ส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

5. อาจนำกลยุทธ์นี้ไปปรับใช้กับการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยอื่น เช่น การพัฒนาการจัดการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาตามอัธยาศัย โดยเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม และคิดค้นกลยุทธ์เพิ่มเติมตามสภาพปัญหาและบริบทสถานศึกษาหรือทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำเสนอกลยุทธ์จากการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (N-NET) ในบริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น หากสถานศึกษาอื่นนำไปใช้ควรมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหา และควรพัฒนาต่อยอดเพื่อศึกษาความสำเร็จ ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์เพื่อปรับให้สอดคล้องเหมาะสมต่อไป

2. ควรทำการศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิคอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเชิญภาคีเครือข่าย มหาวิทยาลัยที่เป็นแหล่งวิชาการ ผู้เรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมวิจัยด้วย เพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการและให้เกิดการขยายผลการพัฒนาในวงกว้าง หลากหลายบริบทอันจะนำมาซึ่งกลยุทธ์ใหม่ๆ และรูปแบบการพัฒนาแบบใหม่ที่ส่งผลดีต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษาสูงสุด

3. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยต่อไปควรเป็นไปในลักษณะการศึกษากลยุทธ์ไปปรับใช้กับการพัฒนาคุณภาพครู หรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์หรือทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อศึกษาผลการพัฒนา ความสำเร็จ ความเป็นไปได้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา

4. ควรทำการวิจัยพัฒนากลยุทธ์เพิ่มเติมเพื่อยกระดับให้สามารถนำไปพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระดับสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา หรือองค์กรอื่น เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาให้สูงขึ้น และเป็นสารสนเทศในการนำไปใช้เชิงนโยบายต่อไป

5. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาเฉพาะกลยุทธ์ที่เลือกใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามประเด็นเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษาแห่งอื่นโดยคิดค้นกลยุทธ์การพัฒนาเพิ่มเติม และศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาเป็นสารสนเทศในการใช้พัฒนาต่อไป

6. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้กลยุทธ์ และปัจจัยความสำเร็จของกลยุทธ์กับการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา บุญส่ง (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2543). *การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร :โอเดียนส์ไตร์.
- คำดี สารจันทร์. (2557). *ยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จักร ดิงศภิตย์. (2553). *กลยุทธ์: การสร้างและการนำไปปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.
- ธนิตขารปิตาระโพธิ์. (2556). *จิตสาธารณะ: รูปแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท จำกัด.
- ไพลินสมังคละ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3*. มหาสารคาม, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Sergiovanni, T. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Thompson and Strickland. (1999). *Strategic Management Concept and Cases*. 11th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Verber Naney Warner. (1995). A study of a doctoral program in Higher Education as a field Of study using a strategic planning Model University of Georgia, *Dissertation Abstracts International* 56(08), 25.
- Wheelen, T.L. and Hunger, J.D. (2008). *Strategic Management and Business Policy*. 11st edition Prentice Hall Inc.
- Zimmerman, C.B. (1996). Self-Selected Reading and Interactive Vocabulary Interactive Vocabulary Instruction Knowledge and Perceptions of Word Learning Amoooh L2-Learners. *Dissertation Abstracts International*, 56(9): 3521-A; March.

บทความเทคนิค (Technical Article)

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 Approach on Learning Management of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department in the 21st Century

พระใจ ชินสุมน โบุญชัยมิ่ง¹, พระมหาสำรอง สณฺญโต² และประยูร แสงใส³
Phra Chai Jinasumano Boonchaiming¹, Phramaha Samrong Saññato², and Prayoon Saengsai³
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3}
Mahachulalongkornrajavidyalaya University KhonKaen Campus, Thailand^{1,2,3}

Received: February 6, 2024, Revised: February 2, 2024, Accepted: March 2, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยเน้นการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเทคโนโลยี การเรียนรู้แบบพหุปัญญา และการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการและการพัฒนาทักษะชีวิตเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสามารถปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี การเรียนรู้แบบบูรณาการ ดิจิทัลเทคโนโลยีกับหลักพุทธธรรมและการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการเรียนการสอน, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This academic paper has the purpose of studying the approach to learning management of Phrapariyattidhamma School, general education department in the 21st century. The findings of result study were as follows approach of learning management of Phrapariyattidhamma schools, general education department in the 21st century. It should be appropriate learning management that is consistent with the needs of today's learners, emphasizing the application of digital technology. Multiple intelligence learning to develop life skills and work skills. We are applying technology in the teaching and learning process. It helps increase learning efficiency and makes students more interested. In addition, it promotes

¹ Corresponding author, Tel. 0816015934, E-mail: samrong.sea@mcu.ac.th

integrated learning and development of life skills in one important way to develop students to have quality and be able to adapt well to the changing society. Learning by integrating digital technology with Buddha Dhamma doctrines and developing students' various life skills. It also will make students ready to face future challenges.

Keywords: Approach of Learning Management, Phraparittidhamma School, General Education, 21st Century

บทนำ

การศึกษาของคณะสงฆ์ประกอบด้วยการศึกษาสามขั้นตอน คือ ขั้นปริยัติ ขั้นปฏิบัติ และขั้นปฏิเวธ การศึกษาขั้นปริยัติเป็นการศึกษาทางทฤษฎี เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธวจนะ และพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีต การศึกษาพระปริยัติธรรมมิได้จัดเป็นรูปแบบของโรงเรียน แต่จัดการเรียนการสอนภายในวัด ดังนั้น วัดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรม และถือเป็นศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณรจะต้องศึกษา และนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาปัจจุบันสังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่พระภิกษุสามเณรเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรมประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา การดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีลักษณะการบริหารโดยมี สภาการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นองค์กรหลักที่ควบคุมส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรงส่วนการบริหารโรงเรียนเพื่อให้การบริหารให้อยู่ในการปกครองของคณะสงฆ์และได้กำหนดให้มีกลุ่มโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมีทั้งหมด 14 กลุ่ม โดยการแบ่งกลุ่ม โรงเรียนนั้นอิงตามเขตการศึกษาของกรมสามัญศึกษาและเพิ่มเข้ามาอีก 2 กลุ่มคือ กลุ่มโรงเรียนที่ ดำเนินการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย และคณะสงฆ์อนัมนิกาย (กองสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2550)

เมื่อสังคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ระบบข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วทั่วทุกส่วนของโลกมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ สังคมของมนุษย์เริ่มมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ท่ามกลางกระแสของ ความเปลี่ยนแปลงนั้นสมาชิกในสังคมต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก สิ่งสำคัญที่สุดที่ จะทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขนั้นคือจะต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา การที่ทุกคนมีทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมท้องถิ่นและสังคมโลกได้นั้น จะต้องได้รับการ ฝึกฝนเริ่มตั้งแต่เกิดมามีชีวิตอยู่รอดก็ต้องมีทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เมื่อเติบโต ขึ้นในสังคมแบบใดก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมนั้น และเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วก็ยิ่งต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปรอบด้านผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนอยู่ท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจะต้องรู้เท่าทันในกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558) การจัดการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์พร้อม คือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข มีการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มุ่งให้

ผู้เรียนรัก การเรียนรู้ รู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีเหตุผล และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สุนทรวิวัฒน์, 2547)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ เพื่อปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณร เป็นศาสนทายาทที่มีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและสามารถนำความรู้ไป อบรมสั่งสอนประชาชนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา ซึ่งจะยังผลให้เกิดความสงบ เรียบร้อยภายในสังคม เกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนา และประเทศชาติในส่วนรวม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างมหาเถรสมาคม กับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และ ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมและวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สืบทอด พระพุทธศาสนาหรือเป็นประชากรที่มีคุณภาพ ของสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสทาง เศรษฐกิจและสังคม เช่น ครอบครัวอยู่ชนบทฐานะ ยากจน ไม่มีทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ฟ่านักอาศัย อยู่ในเขตพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ไม่สามารถเข้า เรียนในโรงเรียนของรัฐตามปกติได้ ให้บุตรหลานของประชาชนเหล่านั้นมีโอกาสได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียน เพื่อ พัฒนาความรู้ พัฒนาฐานะทางสังคมและเป็นคนดีของสังคม

อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี ประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลายๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการ จัด การศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจึงเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะทางด้านการพัฒนาการเรียนและบริบทของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการเรียนการสอน พัฒนาตนให้มีความมุ่งมั่นใน การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถพิสูจน์และทดสอบได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือวิธีการเชิงระบบ ในขณะที่กระบวนการจัดการมีความหมายในเชิงการบริหารงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ตามขั้นตอนการดำเนินการ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึง วิธีการหรือกลวิธีในการใช้ความพยายามของครูที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ให้ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้อง บูรณาการส่วนต่างๆ อย่าง เหมาะสมและกลมกลืนกับหลักการ ทฤษฎี ความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบ วิธีการ ศิลปการสอน การวัดและการประเมินผล ตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อม และ ทรัพยากร ที่มีอยู่ในช่วงเวลาขณะการสอนได้อย่างดี

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)(2551) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การฝึก ตัวเองพัฒนาชีวิตของตัวเองให้มีความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างดีตามหลักไตรสิกขา ที่เป็นหลักการ ฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญาของตนเอง ที่เรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา

- 1) ศีล การฝึกอบรมในด้านความประพฤติระเบียบ วินัย ความสุจริต ทางกาย วาจา และอาชีวะ
- 2) สมาธิการฝึกอบรมทางใจ การปลูกฝังคุณธรรมสร้างเสริมคุณภาพสมรรถภาพของจิต

3) ปัญหาการศึกษาอบรมทางปัญญา ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งทั้งหลาย ตามความ เป็นจริงอัน เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเป็นอยู่ได้อย่างดี ซึ่งเราต้องพยายามอยู่ตลอด

อาภรณ์ ใจเที่ยง ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การร่วมมือระหว่าง ผู้สอนและ ผู้เรียนในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลน่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (คำเป้า ลูกสร, 2553)

Hilgard and Brower(1974) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ พฤติกรรมการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอันเป็นผลมาจากการฝึกฝนและประสบการณ์ตลอดจนปัจจัย สภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่มีอยู่ในช่วงเวลาขณะที่สอนได้อย่างดี เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมาย ปลายทางของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

ประเภทของการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ ล้วนเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ หลากหลายเหมาะสมแก่ผู้เรียน มีทั้งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการ แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว นำไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

ทิศนา ขัมมณี ได้กล่าวถึง ประเภทของการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นวิธีการสอน ในรูปแบบต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เป็นวิธี กระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เกิดความสนใจในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนระหว่าง ผู้สอนและผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้นมี 14 วิธีการสอน ดังนี้

1) การสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) 2) การสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) 3) การ สอนโดยใช้การทดลอง (Experiment) 4) การสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction) 5) การสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) 6) การสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) 7) การสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) 8) การสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization) 9) สอนโดยใช้การแสดง บทบาทสมมุติ (Role Playing) 10) การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) 11) การสอนโดยใช้เกม (Game) 12) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) 13)การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) 14) การสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ หลายด้านทุกสิ่ง ทุกอย่างเกี่ยวข้อง กับการสอน และมีส่วนส่งเสริมให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ จัดเป็น องค์ประกอบของการเรียน การสอนทั้งสิ้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านครูสอน 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการ สอน 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

1.ด้านครูสอน ครูผู้สอน เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอนเป็นบุคคลที่ถ่ายทอด ความรู้ความสามารถให้กับนักเรียนในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของครู ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)(2551) ได้กล่าวถึง ครูสอน ประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1.ครู คือ ผู้เป็นกัลยาณมิตรหรือกัลยาณธรรมที่ดีของผู้เรียน 7 ประการ ได้แก่

1) ปิโย หมายถึง ความเป็นผู้น่ารัก เป็นที่สบายใจและสนิทสนมชวนให้ผู้เรียนอยากเข้าไปปรึกษา

2) ครู หมายถึง ความเป็นผู้นำเคารพประพติตนสมควรแก่ฐานะ ให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้ และปลอดภัยแก่ผู้เรียน

3) ภาวนีโย หมายถึง ความเป็นผู้นำเจริญใจ หรือน่ายกย่อง ความเป็นผู้ทรงคุณ คือ ความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองเสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึก นึกถึงและภูมิใจ

4) วตตะ หมายถึง การเป็นผู้รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูด อะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับผู้เรียน

5) วจนกฺขโม หมายถึง ความเป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำ คือ เป็นผู้พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามคำแนะนำและพิพากษ์วิจารณ์ อดทนฟังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉียว

6) คมภีรณฺจ กถ กตตะ หมายถึง การเป็นผู้แถลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องที่ยากซับซ้อนให้เข้าใจง่าย และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

7) โน วรรณฺฐาเน นิโยชเย หมายถึง เป็นผู้ไม่ชักนำไปในที่ที่ไม่สมควร คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

2. ครู คือ ผู้ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ โดยตั้งตนเป็นผู้แสดงความรู้ไปตามลำดับ 5 ประการ ได้แก่ ชัดเจน

1) อนุบุพพิกถา หมายถึง ผู้สอนด้วยการอธิบายเนื้อหาที่สอนไปตามลำดับ

2) ปริยายทสสาวิ หมายถึง ผู้สอนด้วยการเน้นจุดประสงค์ที่สำคัญอธิบายถึงเหตุผลได้

3) อนุทยตา หมายถึง ผู้สอนด้วยเมตตาจิตปรารถนาดีต่อผู้เรียน

4) อนามิสฺนฺตฺร หมายถึง ผู้สอนด้วยไม่เห็นแก่อาภิส

5) อนุปฺหจ จ หมายถึง ไม่สอนเมื่อกระทบตนและผู้เรียน

3. ครู คือ ผู้มีลีลาของการสอนที่ดี 4 ประการ ได้แก่

1) สนทสฺสนา หมายถึง สอนเนื้อหาได้แจ่มแจ้ง

2) สมหาปนา หมายถึง สอนให้มีความสนใจ

3) สมุตเตชนา หมายถึง สอนให้กล้าแสดงออก

4) สมปฺห สนา หมายถึง สอนให้มีความสนุกสนาน ร่าเริง

4. ครู คือ ผู้สอนที่ทำหน้าที่ต่อศิษย์ 5 ประการ ได้แก่

1) สอนแนะนำให้เป็นคนดี

2) สอนให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

3) ให้ความรู้อย่างไม่ปกปิด

4) ส่งเสริมยกย่องความดีให้ปรากฏ

5) สร้างเครื่องคุ้มภัยจากทิศต่างๆ คือ ให้ความรู้ที่สามารถเลี้ยงชีวิตได้และอยู่ ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ด้านหลักสูตร หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากขาดหลักสูตรที่ดีหลักสูตรเป็นเหมือนเข็มทิศกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนดังนั้นการเข้าใจหลักสูตรในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญมากในเรื่องของหลักสูตรนี้เน้นการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ(2550) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะและเจตคติค่านิยมพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้านและเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนก้าวหน้าบุคคลที่นำพาสิ่งเหล่านี้ให้ประสบผลสำเร็จก็คือ ครูนั่นเอง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน การเรียนและการสอนเป็นคำที่มักใช้คู่กันเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอนทั้งนี้เพราะคำทั้งสองมีความสัมพันธ์กันทั้งการสอนและการเรียนต่างเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การสอนเป็นการตั้งใจ กระทำให้เกิดการเรียนรู้และการสอนที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผู้สอนที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพมีความรู้และมีทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมายมีคุณค่าเป็นการประหยัดเวลาและป้องกันการสูญเปล่าดังที่ผู้สอนจึงควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีนวัตกรรมการหลายท่านแสดงทัศนะไว้ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2535)

สุราษฏร์ พรหมจันทร์(2550) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวรให้แก่ผู้เรียนการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง ครูเป็นแต่เพียงผู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นเท่านั้นการเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในกระบวนการทางการศึกษาในการสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์ (2545)ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การจัดการบรรยากาศกิจกรรมสื่อสถานการณ์ฯลฯให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพครูจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนอย่างรอบด้านและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือ วางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัด กิจกรรมในการเรียนรู้เช่นการใช้สื่อการสอนการจัดกิจกรรมระหว่างสอนการทดสอบเป็นต้นรวมทั้ง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งการให้กำลังใจให้ความรักและความเอาใจใส่ด้วย

อาภรณ์ ใจเที่ยง(2553) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ กำหนดซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

สุนน อมรวิวัฒน์(2553) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานการณ์อย่าง หนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นได้แก่

- 1) ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียนนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
- 2) ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
- 3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องดำเนินการเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีโดยมีสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความสนใจทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจทักษะปฏิบัติ และทัศนคติได้ตามที่ครูต้องการ และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่สอนได้ชัดเจนขึ้นในเรื่องของสื่อการเรียนการสอนนี้มีนักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้หลายท่านดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2553) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่น่า ความรู้ไปสู่ ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ และก็ยังหมายถึง สื่ออุปกรณ์การสอน ต่างๆเช่น ภาพ สไลด์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ(2553) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ ผู้เรียน เกิดความสนใจมีความเข้าใจเกิดการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบเช่นสื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีสื่อธรรมชาติการเลือก สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความน่าสนใจชวนคิดชวนติดตามเป็นสื่อที่เข้าใจง่ายกระตุ้น ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และที่สำคัญคือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนวิธีการเรียนรู้ ของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

จันทร์ธานี สงวนนาม(2551) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ครูและ นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้นสื่อที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนเช่นเอกสาร หลักสูตรคู่มือครู บันทึกการสอน เป็นต้น

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งของ การจัดการศึกษาเพราะ การวัดผลและประเมินผลจะแสดงผลการตรวจสอบการเรียนการสอนของผู้เรียนว่า เป็นไปตามผลการ เรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรเพียงใดซึ่งจะเป็นข้อมูลของผู้สอนในการ ใช้ ประกอบการปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนการสอนต่อไปในเรื่องการวัดผลและประเมินผลนี้ได้มี นัก การศึกษาแสดงทัศนะไว้ดังต่อไปนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ผู้สอน ทราบว่า การสอนที่ผ่านมาั้นบรรลุผลหรือไม่มากนักน้อยเพียงใดผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ กำหนดไว้หรือไม่ มีตอนใดหรือจุดประสงค์ข้อใดบ้างที่ยังไม่บรรลุทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่อง ได้ตรงจุดการวัดและ ประเมินนี้มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนผู้สอนจึงต้องทำการวัดและประเมินผลทุกครั้งการสอน

บุญเลี้ยง ทุมทอง(2553) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง เครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วย พัฒนาคุณภาพของนักการศึกษาในระดับการศึกษาต่างๆ เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานใน การตัดสินใจ ของครูและนักการศึกษาเพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอนการแนะแนวเป็นต้นผลของการสอบ ของนักเรียนที่ไม่ดีไม่ เพียงแต่แสดงความอ่อนของนักเรียนแต่ละคนเท่านั้นเพราะถ้าพิจารณาผลการ สอบรวมทั้งโรงเรียนก็จะแสดง ถึงความบกพร่องในการสอนไม่ดีของครูด้วยและถ้าพิจารณาผลการสอบรวมทั้งในโรงเรียนก็จะแสดงถึงความ บกพร่องในด้านการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่และคณะ ผู้บริหารอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเก็บ รวบรวมข้อมูลร่องรอยหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการ เรียนของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ อย่างเต็มตาม ศักยภาพ

สรุปได้ว่า เป็นผู้สั่งสอน หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา เป็นผู้ ที่ ปลูกฝังความรู้ ความคิด และพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน หลักสูตรมีเนื้อหาในรายวิชาที่ สอนต้องตรงตามจุดประสงค์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งมีเนื้อหา สาระที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและ ระดับชั้นเรียน จนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้าน ความรู้ ทักษะและทัศนคติและค่านิยมได้ อันเป็น หลักสูตรที่สามารถใช้เป็นแผนในพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะกับยุคปัจจุบันได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดีและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ในสังคม การจัดการเรียน เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดปัญญามี ทัศนคติที่ถูกต้องต่อทุกสิ่งทั้งหมด มีการจัดการ บรรยากาศ และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะกับวัยของ

ผู้เรียน เป็นการมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นตัวกลางในการช่วยให้ กิจกรรมการเรียนการสอน สะดวกยิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่กระตุ้นความสนใจและความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น สื่อนั้นมีหลากหลายรูปแบบที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและ เข้าใจมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้นเป็นการสร้างแรงจูงใจ และความคิดสร้างสรรค์สามารถ แก้ปัญหาในการเรียนรู้ได้ และการประเมินผล เป็นการกำหนดค่าแทนคุณลักษณะที่ต้องการวัด โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพมีการกำหนด นับเป็นจำนวนตัวเลขให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ จัดทำเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในระดับการศึกษาชั้นต่างๆ และเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมหลักฐาน และข้อมูลทางการศึกษาของผู้เรียน เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (เดิม กรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษอาบรรม แก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักสูตรคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตร การอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา

ปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรม และแผนกบาลีนั้นเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักสูตรคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วน ๆ ไม่มี วิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตร แผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม - บาลี ไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3 แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2561)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์ไทยนั้นเกิดขึ้นหลังจากโรงเรียนวิสามนัญศึกษาสำนักเรียนวัดถูกยุบเลิกตามมติเถรสมาคมแล้วนักเรียนที่เรียนอยู่ก็ดิ้นรนหาที่เรียนใหม่ขณะนั้นมีโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการนักเรียนส่วนมากก็เข้าเรียนที่โรงเรียน ราษฎร์ของวัดบ้างสมัครสอบเทียบบ้างเข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้างในขณะเดียวกันนั้นได้มีผู้แทนราษฎร์คือ นายอุยธ

ฝ่ายคุณวงศ์ ส.ส.มหาสารคามกับคณะยื่นเรื่องราวขอให้พระภิกษุสามเณรและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเรื่องมายังกรมการศาสนาซึ่งกองศาสนศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้โดยตรงได้มีการประชุมพิจารณากันในระดับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องของกรมการศาสนาและต่างกรมลงความเห็นว่าจะตั้งโรงเรียนสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณรให้ได้เรียนทั้งวิชาธรรมและวิชาสามัญควบคู่กันไปโดยไม่มีการสมทบสอบให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้สอบเองจากการประชุมระดับเจ้าหน้าที่นี้ได้เสนอกระทรวงเห็นชอบได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นโดยมีนายจรูญวงศ์สายันห์อธิบดีกรมวิชาการในขณะนั้นเป็นประธานและคณะกรรมการต่างๆผู้แทนมหาวิทยาลัยราชวิทยาลัยผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและผู้แทนกรมการศาสนายกร่างระเบียบหลักสูตรวิธีการวัดผลในระดับชั้น ป.7, ม.ศ.3, ม.ศ.5 และให้ชื่อโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา”(กองศาสนศึกษา, 2527)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานี้ย่อมเป็นฐานรองรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไปเป็นรายการศึกษาที่จะขึ้นสู่ระดับมหาวิทยาลัยและประกาศนียบัตรมีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกประการจึงมีผู้นิยมตั้งและเรียนมากขึ้นตามลำดับ (มานพ ผลไพรินทร์, 2527) ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514ขึ้นเพื่อให้เป็นการศึกษาแบบประยุกต์เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคมพ.ศ. 2514 (กองศาสนศึกษา, 2527) ในปี พ.ศ. 2545 ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรมกองศาสนศึกษากกรมการศาสนาได้สำรวจจำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศทั้งหมด 404 โรงซึ่งสามารถแบ่งตามขนาดของโรงเรียนได้ ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 รูป) จำนวน 282 โรงเรียน
 2. โรงเรียนขนาดกลาง (200-499 รูป) จำนวน 105 โรงเรียน
 3. โรงเรียนขนาดใหญ่ (500 รูปขึ้นไป) จำนวน 17 โรงเรียน
- โครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก แผนกสามัญ ศึกษามุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นหลักสำคัญ โดยต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้มีความคล่องแคล่วรวดเร็วในการทำงาน มุ่งมั่นต่อการกิจที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ที่ผ่านมางบประมาณจะกระจุกอยู่ที่ค่าตอบแทนบุคลากรและการจัดการสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการทำงานให้หลากหลายมากขึ้น โรงเรียนก็จะกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สร้างคนให้มีคุณภาพไปปรับใช้สังคมควรมีรูปแบบดังนี้ (พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว, 2553)

การบริหารหลักสูตรและการสอน ต้องเริ่มจากการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนที่คณะกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในกำกับของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดขึ้น แต่ต้องให้เป็นไปภายในหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ นั่นคือ โรงเรียนมีภารกิจบริหารหลักสูตรและการสอน 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 หลักสูตรด้านสามัญ คือ การจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระ 8 กลุ่มคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา/พลานามัย ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ กลุ่มนี้ต้องบริหารให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพฐ.สมศ. สทศ. สภาการศึกษา เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 หลักสูตรด้านวิชาการพระพุทธศาสนา คือ ภาษาบาลี พุทธประวัติ ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ กลุ่มนี้ต้องบริหารให้สอดคล้องกับสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และสำนักงานแม่กองบาลี

สนามหลวง เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีหน้าที่ต้องไปสอบนักธรรมและมหาเปรียญตามนโยบายของมหาเถรสมาคมที่กำกับผ่านลำดับขั้นการปกครองคณะสงฆ์ ระดับโรงเรียน ควรมอบหมายให้ผู้บริหารระดับบริหารและคณะกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

นอกจากบริหารงานวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะต้องคำนึงถึงการทดสอบระดับชาติ 2 ประเภทคือ O-NET และ B-NET (การทดสอบวิชาการพระพุทธศาสนาระดับชาติ) ด้วยปัญหาที่ยังพบในโรงเรียนหลายแห่งคือ โรงเรียนไม่ได้วิเคราะห์โครงสร้างรายวิชา ครูสอนไม่ตรงตามหลักสูตร/วิชา ครูสอนไม่ครบเนื้อหา ครูสอนไม่เป็นไปตามแผน ครูไม่บันทึกผลการเรียนเชิงพัฒนาการ และครูไม่สนใจทำวิจัยในชั้นเรียน ผลที่เกิดขึ้นคือ นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาครบถ้วนตามหลักสูตร นักเรียนเบื่อหน่าย/ขาดความสนใจ และนักเรียนขาดเรียนไม่เข้าเรียน เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด เพราะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนโดยตรง ภาพลักษณ์เหล่านี้จะปรากฏชัดเจนเมื่อนักเรียนเหล่านั้นเรียนไปถึงชั้น ม.6 สูงสุดของระดับชั้นที่ปัจจุบันยังพบว่า นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานที่จำเป็น คิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ ไม่กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม มีความเฉื่อยชาและไม่ได้วางแผนชีวิตในอนาคต ถึงแม้จะไม่ได้เกิดนักเรียนส่วนใหญ่ แต่ก็น่าเป็นห่วงสำหรับอนาคตนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถยังไม่เพียงพอต่อการไปประกอบอาชีพหรือแข่งขันกับผู้อื่นในภาวะสังคมปัจจุบันที่มีอัตราการแข่งขันอย่างเข้มข้น

การพัฒนานุเคราะห์ บุคลากรควรได้รับการพัฒนาฝึกฝนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง ในระดับบริหารต้องส่งเสริมให้ไปประชุมสัมมนา รับฟังนโยบายศึกษาดูงานสถานศึกษาอื่น ที่เขาประสบความสำเร็จในการทำงาน แต่ไม่ควรลอกเลียนแบบเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ควรนำเอกสารเขามาแก้ไขให้เป็นเอกสารของตนเองโดยเด็ดขาด เพราะการทำเช่นนั้น ไม่ได้เกิดการพัฒนาใดๆ ขึ้นมาเลย สายบริหารต้องศึกษาค้นคว้า อ่านให้มากๆ พูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ประสานงานกับผู้คนให้มากๆ ต้องได้รับการพัฒนาด้านการปฏิบัติงานในสายที่ตนรับผิดชอบ และพัฒนานวัตกรรมเทคนิคใหม่ๆ ขึ้นมา สนับสนุนการทำงานของตน และที่สำคัญต้องมีความรับผิดชอบต่อภาระงานให้แต่ลูกน้องต้องช่วยเหลือและร่วมรับผิดชอบในงานด้วย (ปานแก้ว แก้วจันทร์หล้า, 2558)

การพัฒนานักเรียนนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนประเภทนี้ เดิมเคยเป็นเด็กและเยาวชนคนธรรมดามาก่อนต่อมาเพื่อบวชเรียนแล้วก็เข้าไปพักอาศัยอยู่วัดใดวัดหนึ่ง การแต่งกายก็เปลี่ยนไป กริยามารยาทก็จะได้รับการฝึกฝนใหม่ตามหลักพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนา แต่สิ่งหนึ่งที่นักเรียนทุกคนมีก็คือพื้นฐานทางครอบครัวและขีดความสามารถทางการเรียนรู้ นักเรียนบางคนมีปัญหาทางครอบครัวเช่น พ่อแม่หย่าร้าง ยากจน ต้องพักอาศัยอยู่กับญาติ เป็นต้น บางคนมีปัญหาทางการเรียน เช่น อ่านเขียนไม่คล่อง มีภูมิความรู้ น้อยมาก ขาดความเข้าใจใฝ่ต่อการเรียน (ดลฤดี กลั่นภูมิศรี, 2556) ฯลฯ เป็นต้น

การจะพัฒนานักเรียนให้ตรงประเด็นจะต้องวิเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนที่ศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ชัดเจนก่อน ในโรงเรียนใหญ่ๆ ที่มีการสอบคัดเลือกนักเรียนอาจจะไม่ลำบากในการสอนหรือมอบหมายงานให้นักเรียนทำ เพราะนักเรียนส่วนนั้นมักจะมีความสามารถทางการเรียนดีในระดับหนึ่ง แต่นักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำนวนไม่น้อยหรืออาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่ มักจะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวยากจน ที่มาบวชเรียนก็เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพ่อแม่ลง การที่จะพัฒนานักเรียนเหล่านี้ให้เรียนเก่งในระยะเวลาอันสั้นอาจจะทำไม่ได้ง่ายๆ ครูจำนวนหนึ่งมักจะพูดว่า อย่างน้อยโรงเรียนปริยัติธรรมก็ช่วยสอนวิชาคนสอนศีลธรรมให้เด็กเหล่านี้ได้ฝึกฝน แม้จะเรียนไม่เก่ง แต่ก็ขอให้เป็นคนดีออกไปช่วยเหลือสังคมในทางที่ถูกที่ควร ก็พอใจแล้ว ดังนั้น อาจจะต้องพัฒนาความสามารถขั้นพื้นฐานให้นักเรียนอ่านออกเขียนคล่อง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาความสามารถทางด้านวิชาการอีกขั้นหนึ่ง

หมายถึงอาจต้องพัฒนา 2 ระดับคือ ระดับแรกทำให้เรียนรู้เป็น ระดับที่สองจึงค่อยเพิ่มเติมวิชาการปกติเข้าไป การพัฒนานักเรียนในโรงเรียนประเภทนี้จึงเป็นภารกิจที่ทำทายยาก ครูต้องทำงานเหนื่อยเป็นสองเท่านอกจากสอนแล้วยังต้องดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนให้มีความสุขตามอัตภาพนักเรียนต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดิจิทัลเทคโนโลยีกับหลักพุทธธรรม

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเชื่อมโยงกับกระบวนการทางสังคม ระบบเศรษฐกิจที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่เป็นไปอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ระบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นความรู้ไม่อาจพัฒนาคนให้มีคุณภาพโดยรอบด้านได้ การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้จึง ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ เท่านั้นจึงจะประสบ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน และต้องมีการพัฒนาครูและผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ซึ่งจากกรอบความคิดของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะที่สำคัญของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ควรได้รับการพัฒนา 3 ด้านดังนี้

1) ด้านความรู้ ความรู้ที่ควรพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 คือ จิตสำนึกต่อโลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นพลเมือง วัฒนธรรมมนุษย์และโลกทาง กายภาพ และโลกธรรมชาติ สุขภาพและสวัสดิภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร ความรู้พื้นฐานเชิงทัศนภาพ (Visual literacy) ความรู้พื้นฐานทางข้อมูลข่าวสาร ความรู้พื้นฐานทางพหุวัฒนธรรม (Multicultural literacy) และความรู้พื้นฐานในเรื่องปริมาณ

2) ด้านทักษะการเรียนรู้และการคิด ทักษะการเรียนรู้และการคิดที่ควรพัฒนาคนใน ศตวรรษ ที่ 21 คือ ความอยากรู้/จิตแห่งวิทยาการ (Disciplined mind) การคิดระดับสูง การคิด เชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา จัดการและแก้ไขความขัดแย้ง ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesizing mind) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม ทักษะการทำงานเป็นทีม/การทำงานร่วมกัน/ การสร้างเครือข่าย ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทักษะการเรียนรู้ตามบริบท ทักษะด้านไอซีที ทักษะการใช้วิธีการเรียนรู้ ทักษะการใช้ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ทักษะ การผลิตนวัตกรรม ทักษะการจัดลำดับความสำคัญ ทักษะการวางแผนและการจัดการเพื่อมุ่งผลลัพธ์ ทักษะการใช้เครื่องมือจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพและเหมาะสม ทักษะการตั้งคำถามและการวิเคราะห์ ทักษะการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้และทักษะ การรู้คิด

3) ด้านทักษะชีวิต ทักษะชีวิตที่ควรพัฒนาในศตวรรษที่ 21 คือ ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการปรับตัว การใช้เหตุผลที่ดี ความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม และในฐานะพลเมืองการเข้าถึงคน/การเจรจา การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ความสามารถในการขึ้นนำตนเอง ความกล้าเสี่ยง การจัดการ ความซับซ้อน การรู้จักเพิ่มพูนประสิทธิภาพของตนเอง ความสามารถในการ สื่อสารแบบโต้ตอบ/การโต้ตอบโดยอิสระ การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ในระดับท้องถิ่นและโลก ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital citizenship) จิตแห่งความเคารพ (Respectful mind) และจิต แห่งจริยธรรม (Ethical mind) (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559)

หลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

หลักยึดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะการคิด และการสร้างสรรค์ นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้น (Active Learning) ในการพัฒนาความเข้าใจ สารความรู้สำคัญ แนวคิดสำคัญและการประยุกต์ใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ ครูในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการตอบโต้ตอบสนอง (Response) มีส่วนร่วม (Collaborate) เพื่อชี้แนะ สนับสนุน (Facilitate) ให้ผู้เรียนเกิดการเข้าใจเชิงลึก (Deep Understanding) ในสารความรู้ต่างๆ จนรู้จักพัฒนาและประยุกต์ใช้ทักษะสำคัญ แห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสร้างสรรค์ดังตัวอย่างกลยุทธ์ ต่อไปนี้ (วิชรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560)

- 1) การเรียนรู้จากปัญหา (Problem Based Learning)
- 2) การทดลองทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry)
- 3) การสนทนาแบบโสเครตีส (Socratic Strategy) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามให้คิดหา คำตอบ (Questions and Answers)
- 4) โครงการและการสื่อสารการทำงานเป็นทีม (Project Team)
- 5) กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving : CPS)
- 6) เครื่องมือการเรียนรู้เชิงพัฒนาการที่ช่วยเชื่อมโยง เช่น การใช้เส้น ลูกศร กราฟิก การใช้แผนภาพ แผนผังต่างๆ เป็นต้น
- 7) การใช้สมุดจดปฏิสัมพันธ์ (Interactive Note Book)
- 8) การถามคำถามสำคัญ โดยถามอย่างต่อเนื่อง คำตอบให้คิด เพื่อให้เวลาตอบที่ เพียงพอ (Wait Time)
- 9) การมอบหมายงานที่ต้องใช้ความคิดท้าทายปัญหา โดยการให้เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ แนวคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ให้สรุปสิ่งที่เรียนรู้ เขียนบทวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือมีตรรกะ
- 10) การให้สนับสนุนความคิดของตนเองด้วยข้อโต้แย้งที่มีเหตุผลเพียงพอ
- 11) จัดกิจกรรมภาระงานที่นักเรียนได้ถ่ายโอนสิ่งที่รู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ (Extend Knowledge and Skills)
- 12) บรรยากาศในการเรียนต้องการให้นักเรียนกล้าลองสิ่งใหม่ ๆ ทางปัญญา สร้างความหมายกับการเรียนรู้ให้ถือว่าความผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้มากกว่า

13) สนับสนุนให้นักเรียนตั้งคำถาม แสดงความเห็น ถกเถียงกับเรื่องหลักการตาม ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความเห็นใจ และสอดคล้องแห่งความคิด ความเห็นของตนอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ

นอกจากประเด็นที่กล่าวไว้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอนในทศวรรษที่ 21 ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเตรียมพร้อมและเตรียมการเพื่อบูชาในวันข้างหน้าแล้วนั้น ยังมีสิ่งสำคัญหลายประการด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมาซึ่งอยู่บนฐานแนวคิดทฤษฎี และหลักทางการศึกษาที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องก็ยังคงอยู่ และเป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างได้ผล ซึ่งต้องนำมาวิเคราะห์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและนำไปใช้อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนผ่านการศึกษาที่ข้ามศตวรรษ กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนใน

ศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องคำนึงถึงปัญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ทั้ง 4 ด้าน (วัชรฯ เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2558) ได้แก่

Learning to know หมายถึง การเรียนรู้เพื่อรู้ทุกสิ่งทุกอย่างอันจะเป็นประโยชน์ต่อไป ได้แก่ การแสวงหาความรู้ที่ต้องการ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ และรวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่

Learning to do หมายถึง การเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือลงมือทำ ซึ่งอาจนำไปสู่การประกอบอาชีพ จากความรู้ที่ได้ศึกษามารวมทั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคม

Learning to with the others หมายถึง การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขทั้งการดำเนินชีวิตในการเรียน ครอบครัว สังคม และการทำงาน

Learning to be หมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความถนัด ความสนใจ ของตนเอง สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ ต่อสังคมเลือกแนวทางการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ วางแผนการเรียนต่อ การประกอบอาชีพที่ สอดคล้อง กับศักยภาพตนเองได้

สรุปได้ว่า ทักษะยุคศตวรรษที่ 21 (21st Century skills) ประกอบด้วยแกนวิชาหลักและหัวข้อหลักของศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ต้องมีการบูรณาการวิชาให้ครอบคลุมทักษะ 3 อย่างที่ผู้เรียนควรมี ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องเป็น ผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทักษะ สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ การเรียนรู้ 3Rs x 8Cs และเพิ่ม + 4Ls มี ดังต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ ทักษะด้านการอ่านออก (Reading) ทักษะด้านการเขียนได้ (Writing) ทักษะด้านการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 7Cs ได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะ ผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 4) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 5) ทักษะด้านการสื่อสาร 2 - 3 ภาษา สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communication Information and Media Literacy) 6) ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and Media Literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Self-reliance) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ครอบคลุม 4 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือลงมือทำ (Learning to do) การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น (Learning to with the others) และการเรียนรู้เพื่อให้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ (Learning to be) ภายใต้การจัดการเรียนรู้ที่ดีของครู 4 ประการ คือ 1) ครูผู้เป็นกัลยาณมิตรหรือกัลยาณธรรมที่ดี 2) ครูผู้ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ 3) ครูผู้มีลีลาของการสอนที่ดี และ 4) ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ต่อศิษย์

องค์ความรู้ใหม่

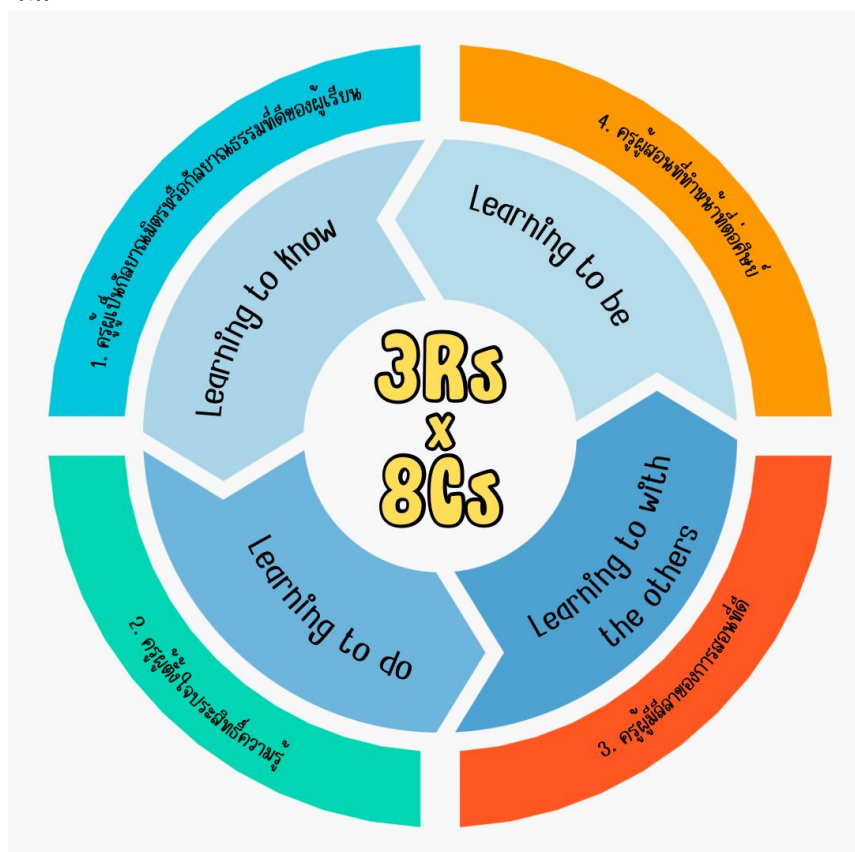
การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเชื่อมโยงกับกระบวนการทางสังคม ระบบเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติทั้งในด้านการเรียนรู้ 3Rs x 8Cs และเพิ่ม + 4Ls โดยมีครูที่มีคุณสมบัติที่ดีโดยยึดหลักพุทธธรรม 4 ประการ คือ

1. ครูผู้เป็นกัลยาณมิตรหรือกัลยาณธรรมที่ดีของผู้เรียน 7 ประการ คือ 1) ปิโย 2) ครุ 3) ภาวนีโย 4) วตตะ 5) วจนกฺขโม 6) คมภิระณจ กถ กตฺตา และ 7) โน วฏฺฐาเน นิโยชเย

2. ครูผู้ตั้งใจประสิทธิภาพ 5 ประการ คือ 1) อนุบุพพิกา 2) ปริยายทสสาวิ 3) อนุทยตา 4) อนามิสนตร และ 5) อนุปหจ จ

3) ครูผู้มีลีลาของการสอนที่ดี 4 ประการ คือ 1) สนทสสนา 2) สมาทปนา 3) สมุตเตชนา และ 4) สมปท สนา

4. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ต่อศิษย์ 5 ประการ คือ 1) สอนแนะนำให้เป็นคนดี 2) สอนให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง 3) ให้ความรู้อย่างไม่ปกปิด 4) ส่งเสริมยกย่องความดีให้ปรากฏ และ 5) สร้างเครื่องคุ้มภัยจากทิศต่าง ๆ ดังโมเดลที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21

บทสรุป

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยการพัฒนาครูผู้สอน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล ให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยีและสารสนเทศโดยในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องบูรณาการส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสมและกลมกลืนกับหลักการ ทฤษฎี ความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบ วิธีการ ศิลป์ การสอน ตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อม และทรัพยากร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เกิดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับ การอบรมมีศีลธรรม ปุณฺณคุณธรรม และจริยธรรมให้

สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ แก่กุลบุตรที่สนใจในการศึกษา แต่ด้วยโอกาส ซึ่งปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา เป็นเป็นการเพิ่มเติมความรู้แก่กุลบุตร ที่สนใจศึกษา หาความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิต และพัฒนาประเทศชาติโดยเป้าหมายจะไปถึงได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนร่วมกันปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลตามความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรจัดการเรียนรู้ด้วยการเน้นกระบวนการเรียนรู้ สมการ $3R \times 7C + 4L$ ควบคู่กับความประพจน์คือพระธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติให้เป็นแนวทางประพจน์ปฏิบัติให้แก่พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติเพื่อความเป็นสุขของตนเองและคนในสังคมสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *นิยามคำศัพท์หลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กองสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2550). *แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติง.
- ดลฤดี กลั่นภูมิศรี. (2556). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครลำปาง*. กรุงเทพฯ: กองทุนไตรรัตน์นาภาพ.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: บริษัทแอคทีฟพริ้น จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- ปานแก้ว แก้วจันทร์หล้า. (2558). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นวสาส์นการพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *พุทธวิธีในการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว. (2553). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัชร เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม: เพชรเกษม พริ้น ตัง กรุป จำกัด.

- สุคนธ์ สีนพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). *การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์:ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- Hilgard, E.R. and Bower, G.H. (1974). *Theories of Learning*. 4th ed. New York: Appleton century.

**SOCIAL SCIENCE
AND EDUCATION**

